

మేము కాంగ్రెసులో

ఎందుకు చేరలేదు?

కర్తవి

ఉప్పల లక్ష్మణరావు

మెన్లీ స్టోలింగర్

ప్రజాప్రచురణాలయం,

నారాయణగూడ, హైదరాబాదు (దక్కన్.)

B

ప్రచురణ నెం. 21

మార్చి 1948

ప్రతులు 5000

కల్పారు 0-4-0

హాల్ 0-4-8

రచయిత లు

—o—o—o—

ఉప్పల లక్ష్మణరావు

1898 బరంపురంలో వీరి జననం. కలకత్తా (బి. ఎన్. సి.), ఎడింబరో (ఎం. ఏ.), టూలింగెను జర్మనీ (డి. ఎస్. సి.) యూనివర్సిటీలలో విద్యాభ్యాసం. స్విట్జర్లెండులో శ్రీమతి సోలింగరుగారితో కలిసి 1924 లో అచ్చటి కార్మికోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. స్వదేశానికి వచ్చిన తరువాత 1928 - 1927 లో రైల్వే సమ్మెలోనూ, కార్మికోద్యమములోనూ శ్రీ వి. వి. గిరిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగా పనిచేసేరు. తరువాత రెండుసంవత్సరములు సుప్రసిద్ధ వృక్షశాస్త్రవేత్తయగు సర్. జె. సి. బోసుగారివద్ద శిక్షణపొందేరు. 1929 - 30 లో కాకినాడ కాలేజీ, ఆలీఘరు ముసిలిమ్ యూనివర్సిటీలలో అధ్యాపకులుగా ఉన్నారు. సత్యాగ్రహోద్యమమందు శిక్షణపొంది, శ్రీమతి సోలింగరుగారితో కలిసి ఖాదీ ప్రచారమును, ఖాదీ పరిశోధనలు చేసేరు. 1934 లో విశాఖపట్నమందున్న ఆంధ్ర యింజనీరింగు సంస్థయందు చేరారు. 1937 లో వ్యవహార రీత్యా జర్మనీ వెళ్ళారు. ఆ సందర్భముననే మాస్కో సందర్శించారు. 1939 నుంచి ఆంధ్ర సిమెంటుకంపెనీ మేనేజరుగా బెజవాడలోని వాసము.

మెల్లీ సోలింగరు

ఈమె 1898 వ సంవత్సరం జ్యూరిచ్ (స్విట్జర్లాండు)లో జననం. వైద్య కళాశాలలో ప్రవేశించి చదువు పూర్తిచేయకముందే తండ్రిగారి రసాయనిక, పట్టు వ్యాపారమందు ప్రవేశించిరి. 1928 వరకు అందులో పనిచేసి వ్యవహారరీత్యా యూరపు, ఇంగ్లాండులలో పర్యటనచేసి 1929 లో ఇండియాకు వచ్చింది. సత్యాగ్రహోద్యమం ప్రారంభంలో సబర్మతీ ఆశ్రమం వెళ్ళి అచ్చట ఖాదీపరిశ్రమలో తర్ఫీదుపొంది 1935 వరకు ఆంధ్రరాష్ట్రం అంతటా ఖాదీప్రచారము చేసిరి. కలకత్తాలో శ్రీ సతీష్ దాసు గుప్తగారి “ఖాదీప్రతిష్ఠాను” లో కొంతకాలము నివసించి, ఖాదీపరిశోధన సాగించుచు అచ్చట హరిజన ఆస్పత్రిలో పనిచేసిరి. దాక్టరు ఉప్పల లక్ష్మణరావుగారితో కలిసి ఆంధ్రలో పొందూరు సన్ననూరుపై పరిశోధనలు చేసి “భారతి”, “మోడరన్ రివ్యూ” పత్రికలలో కొన్ని వ్యాసాలు ప్రకటించారు. 1937 లో స్వదేశమునకు వెళ్ళి జర్మనీ, ఇటలీలలో పర్యటన చేసి అప్పుడే రష్యాకూడా సందర్శించారు. చిరకాలమిత్రులగు లక్ష్మణ రావుగారిని మస్కోలోనే వివాహమాడిరి. 1938 లో ఇండియాకు వచ్చి బెజవాడలో వివాహమేర్పడిచికొన్నారు. 1940 వ్యక్తి సత్యాగ్రహములో రెండసార్లు (పీడనాలెల్లెపాటు) జైలుశిక్ష ననుభవించారు. 1942 ఆగస్టు తరువాత గాంధీజీ జన్మదినోత్సవం జరిపించినందుకు వీరికి రెండున్నర సంవత్సరాలు శిక్ష వేయబడెను. కాని సంవత్సరం నాలుగునెలలు శిక్ష ననుభవించిన తరువాత బేషరతుగా విడుదల చేయబడిరి.

— సంపాదకుడు

రెండో యేడు

—o—o—o—

మా ప్రచురణలు ప్రారంభించి ఒక ఏడాది గడిచింది. రెండవ ఏడు ప్రారంభమైంది. ఈ గడచిన ఏడాదిలో ఆర్థిక, రాజకీయ, వైజ్ఞానిక విషయాలమీద ఈ క్రింది పుస్తకాలను ప్రచురించి మా పాఠకులకు అందజేశాం.

1. ప్రసూతి - శిశుపోషణ	ప్రతులు	5000
2. ప్రబోధగేయాలు	..	500
3. కష్టజీవి (బుర్రకథ)	..	4000
4. సోవియట్ రైతు	..	3000
5. సోవియట్ దేశం భూతలన్వర్గం	..	2000
6. కారుచీకటికి కాంతిరేఖ	..	3000
7. మానవ విజయం	..	2000
8. ప్రజాశక్తి కథలు (మొదటిభాగం)	..	2000
9. ప్రజాశక్తి కథలు (రెండవభాగం)	..	2000
10. మార్క్సిజం అంటే ఏమిటి ?	..	3000
11. పృథ్వీసింగు	..	5000
12. బెంగాలు గ్రామజీవితం నాశనమవుతుంది	..	4000
13. ఆంధ్రలో కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకుల నగ్నస్వరూపం		5000
14. భగత్ సింగ్	..	10,000
15. ఇంద్రధనుస్సు	..	2000
16. అందరికీ ఉద్యోగాలు	..	5000
17. అందరికీ తిండి	..	5000
18. సింక్కు మాతృభూమి	..	5000

19. గదర్ వీరులు	..	5000
20. ఐక్యత (నాటిక)	..	5000
21. మేము కాంగ్రెసులో ఎందుకు చేరలేదు :	..	5000

తెలుగు ప్రజల ఆదరాభిమానాలు మాయండు వుండుటవల్లనే ఇంత కొద్దికాలంలో, ఈ కాగితపు కరువురోజుల్లో మా ప్రచురణాలయాన్ని ఇంత జయప్రదంగా నడపగలిగాం. ఈ నూతన సంవత్సరంలో కూడా ఆంధ్ర పాఠకలోకం మా ప్రచురణలను ఎక్కువగా ప్రోత్సహిస్తారనీ, తద్వారా ఇంకా ఎక్కువగా ఆంధ్ర ప్రజలకు సేవ చేయగలుగుతామనీ ఆశిస్తున్నాం.

అడిగినవెంటనే మాకు పుస్తకాలను వ్రాసి, అనువదించి ఇచ్చిన రచయితలకు, మా ప్రచురణల అమ్మకంలోను, బ్లాకులు వగైరా సప్లయి చేయుటలోను అన్నివిధాలా సహాయంచేసిన ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయం వారికి మా కృతజ్ఞతాభి వందనాలు.

హైదరాబాదు, }
10—3—46. }

— సంపాదకుడు

మనవి

ఈ రేఖలు మేము ఆత్మీయులకు వ్రాసుకొన్నవి. వ్రాసేటప్పుడు ప్రకటించాలనే ఆశయంలేదు. 25 యేండ్లుగా కాంగ్రెసు అభిమానులంగా వుంటున్న మా కుటుంబంలో ఒండొరుల అభిప్రాయాలను తెలుపుకోడానికి యీ జాబులు వ్రాయబడ్డాయి.

నేడు ఇలాంటి అభిప్రాయభేదాలు, సంఘర్షణలు అనేక దేశభక్త కుటుంబాలలో జరుగుతుండవచ్చు. ఏమంటే నేడు భారత రాజకీయ వాతావరణంలో తీవ్రమైన తుపాను వీస్తుంది. కాంగ్రెసువంటి ప్రధాన రాజకీయసంస్థ నాయకులే విచ్చిన్న కారక ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. దేశభక్తి తమ ఒక్కరి ముల్లె అంటూ దేశభక్తులలో, స్వాతంత్రోద్యమంలో చీలికలు తెస్తున్నారు. ప్రజలందరూ ఏకమయి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యవాదులను బయటికి నెట్టవలసిన యీ సమయంలో, కాంగ్రెసు నాయకులు ఇలా చేయడం దేశానికి ఎంతో అరిష్టం.

ఈ విధానంవల్లనే అనేక దేశభక్త కుటుంబాలలో ఇలాంటిఘర్షణలు వస్తున్నాయి. మేము భరతుడికి వ్రాసిన జాబులో కాంగ్రెసు భక్తివున్న వారికి కమ్యూనిస్టుల పాలసీ యెడల వున్న సందేహాలను తీర్చడానికి ప్రయత్నించాం.

ఈ జాబులను ప్రకటించడంవల్ల ఇలాంటి సన్నివేశాలలో, ఇలాంటి సందేహాలతోనే బాధపడుతున్నవారికి ఉపయోగపడతాయనీ, తాము ప్రకటనకు పూనుకుంటామనీ ప్రజా ప్రచురణాలయంవారు కోరారు. దేశభక్తులలో సామరస్యం కలిగించడానికి ఏమాత్రం యివి ఉపకరించినా మేముధన్యులమయ్యామని భావించుతాము. ఆ ఆశయంతోనే మేము వీవివి ప్రచురణకు యిస్తున్నాము.

ఉప్పల లక్ష్మణరావు

మెల్లీ సోలింగర్

ఇందులో

లక్ష్మణరావుగారికి జాబులు :

పేజీ

I భరత

9

II చిం. బాబు

11

ప్రశ్నలకు లక్ష్మణరావుగారి జవాబులు :

కాంగ్రెస్ మీద ఆంక్ష ఈమధ్యనే తొలిగింది. తరవాత మీదృక్పథం మారినదా ?

12

సిద్ధా సమావేశంలో కాంగ్రెస్ అనుసరించిన పాలిటీవల్ల మీవైఖరి మారిందా ?

13

'కాంగ్రెస్ ఎన్నికలలో పాల్గొనాలని' విశ్వయించడం మీవైఖరిని మార్చిందా ?

14

కాంగ్రెస్ కార్యపర్గాలలో కమ్యూనిస్టులుండరాదని కాంగ్రెస్ అనడం వల్లనా ?

14

పార్టీస్టాన్ కు వ్యతిరేకంగా కాంగ్రెస్ అవలంబించిన వైఖరిని మీరు బలపరుస్తారా ?

14

కాంగ్రెస్ తీర్మానాలలో దేశక్షేమానికి భంగం కలిగించేవి ఏవేవి ?

14

కాంగ్రెస్ కి మద్దతునిచ్చినట్లయితే పెట్టుబడిదారులపక్షం అవుతుందనీ కార్మిక, కర్షకులకు అన్యాయం చేస్తుందనీ సామ్యవాద లక్ష్యాల అమలు జరపదనీ మీకు నమ్మకమా ?

16

కాంగ్రెస్ ఎన్నికలకు నిలబెట్టిన అభ్యర్థుల వియామకాలు ఏమీ బాగా లేవనా ? లేక కాంగ్రెస్ పార్లమెంటరీబోర్డు పెద్దలలో ఏమీ నమ్మకం లేకపోవడాన్నా ?

17

1940 - 44 నాటి కాంగ్రెస్ కమిటీలలో మీకు విశ్వాసం ఎందుకు సడలిపోయింది ?

20

కాంగ్రెస్ ఎన్నికల, ఆర్థిక ప్రణాళికలు బాగులేవనా ?

21

క్విట్ ఇండియా నినాదానికి మీరెందుకు అభ్యంతర పెడతారు ?

23

దరంపురం

18-11-45

ప్రియమైన లక్ష్మణకి -

చాల రోజులనించి నీ పేర ఉత్తరం రాద్దామనుకుంటున్నాను, రోజుల నుంచికాదు, నెలలనించికూడా. కాని ఉత్తరాలు రాయడం బొత్తిగా ఆలవాటు లేకపోవడంవల్ల తరువాతరాద్దాం, తరువాతరాద్దాం అవి గడువు పెట్టేస్తూ వచ్చాను. ముఖ్యంగా మీరు సోవియటుదేశం గురించి రాసిన పుస్తకం మాకు పంపించి దానిని గురించి మా అందరి అభిప్రాయాలు వినాలని ఉందని వ్రాసినా ఆ పుస్తకం గురించి అభిప్రాయం కూడ ఇన్నాళ్ళకు రాయనందుకు కూడ సిగ్గుగానే ఉంది.

నాకు తెలుగులోకానీ, ఇంగ్లీషులోకాని పుస్తకాలు చదవడం అట్టే ఆలవాటులేదు. కాని నువ్వపంపిన పుస్తకం మాకు అందినరోజునే చదివేశాను. పుస్తకం చదవాడానికి చాలబాగుంది. నేను రష్యాను గురించి ఏ పుస్తకాలూ చదవలేదు. అంచేత పుస్తకం విమర్శించడానికి తగిన తాహతు లేదనుకుంటూ ఇదొక కారణం నేను అంతగా మీ పుస్తకం గురించి వ్రాయక పోవడానికి. విమర్శించ తగ్గ విషయాలు కొన్ని కనపడ్డప్పటికీ ఇప్పుడవి జ్ఞాపకంలేవు.

ఈవాళ వచ్చిన ఉత్తరంలో మీరిద్దరు కాంగ్రెసుతో నాలుగణాల సంబంధం గూడ వదులుకోవాలని అనుకుంటున్నారని వ్రాశావు. ఇది నాకు చాలకొత్తగా అని పిస్తున్నది. కాంగ్రెసు ఎడల ఇంతవిరోధభావం, విముఖత ఎప్పటినుంచి కలిగిందో తెలియటంలేదు. 1942-44 వరకు కాంగ్రెసు విధానంలోనీకు, ముఖ్యంగా మిల్లి (షోలింగరు)కి నమ్మకం ఉన్నట్లే ఆర్థం అవుతుంది. దాని తర్వాత కాంగ్రెసుపైని ఆంక్షతొలగి కొన్ని నెలలే అయినది కనుక ఈ కొద్ది నెలలలోనే మీలో మార్పుకలిగిందా? లేక సిమ్లాలో వైఖరి మీలో మార్పు తెచ్చిందా? లేక కాంగ్రెసు ఎన్నికలలో యుంచవమా? లేక కాంగ్రెసు అధికార పదవులలో, ఇంకా మీవారు ఉండ

రాదని అనడమా ? లేక కాంగ్రెసు పాకీస్థాన్, స్వయం నిర్ణయ సూత్రం గురించి చేసిన తీర్మానమా ? కాంగ్రెసుకి మద్దతు ఇచ్చినట్లయితే పెట్టుబడిదారుల పక్షం ఆవుతుందని కార్మిక కర్షకులకు అన్యాయం చేస్తుందని, సామ్యవాద లక్ష్యాలు అమలు జరపదని మీకు నమ్మకమా ? కాంగ్రెసు చేసిన తీర్మానాలలో ఏవి అనర్థకంగా ఉన్నాయని మీరనుకుంటున్నారు. లేక కాంగ్రెసు ఈ ఎన్నికలకి నిలబెట్టిన అభ్యర్థి నియామకాలు ఏమీ బాగులేవనా ? లేక కాంగ్రెసు కమిటీలలో ఏమీ నమ్మకం లేకపోవడాన్నా ? కాంగ్రెసు మీద ఆంక్షతొలగిం తర్వాత రాష్ట్ర కమిటీలకు వేటికిగాని ఎన్నికలు జరుపలేదుకదా ? కాంగ్రెసువారి ఎన్నికల ప్రణాళిక ఏమీ బాగులేదనా ? కాంగ్రెసువారు ఆర్థిక ప్రణాళిక తయారు చేయలేదనా ? కాంగ్రెసు క్వీట్-డియా నినాదం బాగు లేదనా ? కాంగ్రెసు పెద్దలు నెహ్రూ పట్టాభిగర్ల ఉపన్యాసాలలో దుడ్డు కర్రవాదం ఉపయోగిస్తున్నారనా ? ఇంతమాత్రంచేత ఆసలు కాంగ్రెసుమీద విముఖత ఏర్పడుతుందా ? ఎలెక్షనులలో ఉపన్యాసకుడికి వినడానికి వచ్చే ప్రజాసమూహానికి పరస్పరవిశ్వాసం, ఉత్సాహం ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఇచ్చే ఉపన్యాసధోరణిలోగల అతిశయోక్తులకి బెదిరింపులకి, తమాషాలకి ఆ మాత్రం మినహాయింపు ఇవ్వవద్దా ? నెహ్రూవ్రాతలలోనూ, ఇస్తూ ఉన్న అనేక ఉపన్యాసాలలోనూ ప్రకటనలలోనూ ఎన్నికలకి అట్టే ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడంలేదు కదా ? అలాంటప్పుడు నెహ్రూ ఉపన్యాసాలలో దుడ్డుకర్రవాదమే కనపడుతున్నదని ఎత్తి పొడవడంలో న్యాయం కనపట్టలేదు. బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారు కాంగ్రెసును విచ్ఛిన్నం చేసే ప్రయత్నాలకి, మనదేశంలో కాంగ్రెసుకాక అనేక బలీయమైన పార్టీలున్నాయని, అంచేత ఈ భేదాభిప్రాయాలవల్ల బ్రిటిషువారు అధికారం వదులు కోలేకుండా ప్రతిబంధకం ఏర్పడుతున్నదన్న వాదానికి మీరు కాంగ్రెసేతర పక్షాలతో కలసి కాంగ్రెసును నీరసపరచే ప్రయత్నాలు తోడ్పడనా ? ఇటువంటి సమయాలలో ఇన్నాళ్ళనుంచి ప్రజాశయాలకి చిహ్నంగా ఉన్న కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్న ప్రయత్నాలకు మీరు తోడ్పడము దేశక్షేమమేనా ? ఈ కళా వెంకట్రావు, కాశీశాస్త్రి మొదలైన ప్రస్తుత రాష్ట్ర కమిటీ నాయకులలో ఉండే లోటు పాట్లను చూచుకొని కాంగ్రెసుమీద తిరుగుబాటు చేయడం ఆలోచించడం లేదని నేను వ్రాయడంలేదు. మీరు శేషంగా ఉన్నవాళ్ళు కనుక అనేక పత్రికలు

జాగ్రత్తగా చదివేవారు కనుక మాలాంటి వారికి మీ అనుభవ పరిజ్ఞాన లాభం కలుగ జేయాలని నాకోరిక. కనుకనే మీరు కాంగ్రెసును వదిలి వేసేముందు మీ ఆభిప్రాయ ప్రచారముందు మాదగ్గరినే ప్రారంభించి మమ్మల్ని కూడ మీ వేపు మార్పు కోవడానికి ఈవూరు తప్పక రావాలి. ఇప్పటికీ ఉత్తరం పెద్దదవడంవల్ల చీకాకు కలిగిస్తుందని ఆపుచేస్తున్నాను.

ప్రేమతో భవదీయుడు

భ ర త

II

ప్రియమైన లక్ష్మణమామయ్యకి —

నీవు వ్రాసిన పుత్తరం అందినది. అందులో విపులంగా వ్రాసిన అన్ని సంగతులు అవగాహన చేసికొన్నాను. చాలమట్టుకు నీతో నాకు ఏకాభిప్రాయమే. అయితే ఒక్క విషయం. ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుతో పోటీచేయడానికి నాకు అంత ఆధారం కనిపించడంలేదు. ఈ విషయంగురించి భరత మామయ్య వ్రాసిన సంగతులు చదివాను. కొంతవరకు అవి అన్నీ సమంజసంగానే ఉన్నట్లు తోస్తున్నాయి. మరియు రాజ్యాంగ ప్రతిష్ఠంభన చేయడం నిమిత్తమే కాంగ్రెసు యీ ఎన్నికలలో పాల్గొంటున్నది. అలాంటప్పుడు ఎన్నికల ప్రణాళికకి ఆర్థిక సూత్రాలకి అంత ప్రాముఖ్యత ఉండదేమో! అయినా కమ్యూనిస్టులవై ఖరీ కాంగ్రెసు లోని లోపాలను ప్రసంగానికి చాటడము మంచిదే. అయితే దేశవిరోధులైన మిగతావారితో కలిసిపోవడం శోచనీయం. ఉదాహరణగా అంబేద్కరు పార్టీతో రాజీ. కాంగ్రెసు కమ్యూనిస్టులమధ్య ఓట్లు భాగింపబడి స్వార్థపరులకీ, ఇంక ఎందుకూ పనికిరాని వారికీ ఓటుఇవ్వడం అవుతుందేమో! ఇదే విషయం మీద ఇంకా విపులంగా రేపు వ్రాస్తాను. మిల్లీనీ, స్వామినాథన్ ను అడిగినానని చెప్పు.

ప్రేమతో

చిం. బా బు

లక్ష్మణరావుగారి జవాబు

భరతా : నీ వుత్తరానికి అనేక వందనాలు. నీ ప్రశ్నలు మే మిద్దరం జాగ్రత్తగా ఆలోచించి ఈ క్రింది సమాధానాలిస్తున్నాం. ఇందులో సింహంవేసిన రెండు ప్రశ్నలకూ (పాకిస్థానం - ఇండియన్) కూడా జవాబు ఉంది.

ప్రశ్న 1. కాంగ్రెసుమీద అంత ఈ మధ్యనే తొలగింది. తరువాత మీ దృక్పథం మారినదా ?

జవాబు : గాంధీజీ తనకున్నా వైస్రాయికిన్నీ ఉత్తరాల్లో అగష్టు సంఘటనలు తనచేతగానీ, కాంగ్రెసు చేతగాని నడవబడిన ఉద్యమం కాదని వ్రాశాడు. ఆ వుత్తరం చదవకముందు అగష్టు ఉద్యమం, అగష్టు పోరాటం గాంధీజీమే నడిపించాడని అనుకున్నాం. కాని గాంధీజీలేఖలతో అది పొరపాటు అని తెలిసింది. అబుల్ కలాంఆజాద్ లేఖలోకూడా కాంగ్రెసు ఉద్యమం కాదని తెలిపేడు. అయినా ఒకవైపు ఇది కాంగ్రెసు ఉద్యమం కాదంటూ, రెండోవైపు ఇది కాంగ్రెసుయొక్క పోరాటమేనంటూ, కాంగ్రెసు నాయకులు - ఉద్యమంలో పాల్గొన్నవాళ్ళను ద్రోహులని దూషించడం మొదలుపెట్టేరు. దీనివల్ల కాంగ్రెసు నాయకులకు తమ వైఖరి ఎలాఉందాలో, విశ్చయించుకోలేకుండా ఉన్నారనిన్నీ గాంధీజీయొక్క అభిప్రాయాలతో సంపూర్ణంగా ఏకీభవించలేకండా ఉన్నప్పటికీ ఆ మాట బయలుపెట్టడానికి దైర్యసాహసాలు లేవనిన్నీ, ఏదోఒక సాక్షాత్తీకొని కాంగ్రెసులోనే అధికారం చెలాయిస్తున్నవారికి వ్యతిరేకంగా ఉన్నవారిని అణచి పెట్టేయడానికి, మార్గం చెతికేరని మాకుతోచింది. గాంధీయొక్క సూత్రాలకాని, అధికారయుతంగా కాంగ్రెసుచేసిన విశ్చితాభిప్రాయాల యెడలకాని, కాంగ్రెసు నాయకులకీ సంకుచిత భావం ఏర్పడిందనిన్నీ తేలింది. ఆ రోజునుంచి ఈ రోజు వరకూ అలాగేఉంది. గాంధీజీ మొన్న గోపాలస్వామికివ్రాసిన ఉత్తరంచూడు - రెండోవైపు అవకతవక భాష్యాలు చూడు : కాంగ్రెసు తన మనసు తానే తెలుసుకోలేకండా ఉంది. ఇది కాంగ్రెసు ఉద్యమమేనని ఘంటాపథంగాచెప్తే - గాంధీ తత్వంమీద పూర్తి అపనమ్మకం. గాంధీజీనే అబద్ధీకుణ్ణిగా చేయడం, గాంధీ నాయకత్వానికే స్వస్తిచెప్పడం అవుతుంది. ఇది కాంగ్రెసుదికాదు అనంటే తమ అనుచులతో ఇన్నాళ్ళూచెప్పిన మాటలను తామే వెనక్కు తీసుకోవలసివస్తుంది.

ఆగస్టు వ్యతిరేకులదే పై చెయ్యి అవుతుంది. బ్రిటీషువారితో ఒకమాట - ప్రజలతో మరొకమాట. ముందుకు గొయ్యి వెనక్కు నుయ్యి. ఈ విధంగా ఒక మాట మీదగాని, ఒక నిశ్చితాభిప్రాయంమీద కాని ఒక నాయకత్వంమీదకాని నిలబడలేని సంస్థ అయింది కాంగ్రెసు. అలాంటి నాయకులు పాలించేసంస్థమీద విశ్వాసం ఎలాఉంటుంది.

ప్రశ్న 2. లేకుంటే, సిమ్లా సమావేశంలో కాంగ్రెసు అనుసరించిన పాలసీవల్ల మీ వై ఖరీ మారిందా ?

జవాబు : కాంగ్రెసులో ఇలాసంకుచితభావం ఉండబట్టే, సిమ్లాలో కాంగ్రెసుకు పూర్తి అవజయం వచ్చింది. గాంధీజీ జిన్నాతో సంప్రతించడమే అసలు కాంగ్రెసుకు ఇష్టంలేదు. అంచేత గాంధీజీని తోసిరాజన్నారు. లియాఖత్ ఆలీఖాన్ తో మాట్లాడానికి ఇతడెవరు ? అని భూలాభాయిని యీడ్చిపారేశారు ? కాంగ్రెసు - లీగు సమానత్వం అన్న గాంధీ మాత్రాన్నే నిరాకరించి వేవెలు మీదనే పూర్తి నమ్మకం పెట్టుకుని లీగును అణచివేద్దాం అని పట్టుబట్టి జాతీయ మహమ్మదీయులను, 'సైంధవలద్దుల' ని మధ్యపెట్టి, హిందూ మహమ్మదీయ సమానత్వం అంటూ వేవెలుకు తాళంవేసి రణభేరిలు, జయభేరిలు కొడుతూ, మానాభిమానాలూ, సిగ్గు లజ్జలూ, పరువుమర్యాదలూ వొదలిపెట్టి-పదవలకోసం విర్మొగమాటంగా పాకులాడేరు పరనింద, ఆత్మస్తుతి, శత్రుశరణ - బ్రిటీషు వాళ్లు మహామంచివాళ్ళు - జిన్నా, కమ్యూనిస్టులు దొంగలు - వేవెలుకు జై - జై - గాంధీ - దేశాయి హై - హై - ఇలాజరిగి చివరకి కాంగ్రెసు లీగు ఐక్యత అనలే అక్కర్లేదంటూ, బ్రిటీషువాడే మననెత్తిమీద కిరీటం పెడతాడంటూ - వాడిమంచి ఉంటే హిందూ మహమ్మదీయ సంఘటన లేకపోయినా, స్వరాజ్యం వాళ్లు ప్రసాదిస్తారని, వెర్రి ఆశలు పడడం, చివరకి వేవెలు కుట్రలోపడి మతాటా కాల్చడం అయింది. సిమ్లాలోజుల్లో కమ్యూనిస్టులు ఏమన్నారో జ్ఞాపకం చేసుకో. "కాంగ్రెసు లీగు ఒడంబడికచేకుండా సిమ్లాకి వెళ్ళకండి. లీగును తోసిరాజంటే మీరు అసలు శత్రువును ఓడించలేరు. బ్రిటీషువాళ్ళ తత్వాన్ని నమ్మకండి - ఇది ఎన్నికల కుతంత్రం - వారు కాంగ్రెసువారితో ఒక నాయకతో మాట్లాడుతారు. లీగువారితో ఒకమాట మాట్లాడుతారు. చివరకు మీకు మొండి చెయ్యి చూపిస్తారు సుమండీ!" అని ఇంతగా చెప్పినా వినలేదు అప్పట్లో. చూడు మొన్న

చెన్నపట్నంలో ఉపన్యాసం ఇస్తూ పట్టాభి ఏమన్నాడో “ఇది ఎలక్ష్ న్ కుతంత్రం అని తెలుసుకోలేకపోయినాం. వేవెలు మంచివాడనుకున్నాం. అంచేతనే సిఘ్లాలో పరితం పొందలేకపోయినాం.” అని ఒప్పుకోక తప్పిందాడని కాంగ్రెసు తొక్కుతున్నది తప్పుదారి అని చెప్పడానికి ఇంకా వేరే నిదర్శనం ఎందుకు? అయినా కాంగ్రెసు తన బుద్ధి మార్చుకోకుండానే స్వవహరిస్తున్నది.

ప్రశ్న 3. ‘కాంగ్రెసు ఎన్నికలలో పాల్గొనాలని నిశ్చయించడం’ మీపై ఖరని మార్పిందా?

ప్రశ్న 4. కాంగ్రెసు కార్యవర్గాలలో కమ్యూనిస్టు లుండరాదని కాంగ్రెసు అనడంవల్లనా?

జవాబు: ఎన్నికలు అవసరం - అందులో కాంగ్రెసు పాల్గొంటుంది, అనడం సరియైనదే! ఆయితే ఏమిలాభం? వయోజన ఓటింగు హక్కు సాధించకుండా. జాతీయ ప్రభుత్వం యాజమాన్యంక్రింద నడుపబడని ఎన్నికలు - దేన్నీ సాధించలేవు. చివరకి ప్రతిష్టభనే ఏర్పడుతుంది. మనలో అంతఃకలహాలు మరింత విషమించడం, పరాయివాడు మన ఇంట్లో శాశ్వతంగా ఉష్టవేసుకు కూర్చోవడం - ఈ ఎన్నికలు మనకి స్వరాజ్యం తీసుకురావు. ప్రజాపరిషత్తునీ, తాత్కాలిక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాలనీ ఏర్పరిచడానికి రాజ్యాంగ ప్రజాశాసన నిర్ణయించ గలిగే రాజకీయ యంత్రాన్ని సృష్టించడానికేతప్ప, స్వరాజ్యం, స్వాతంత్ర్యం తీసుకురావు. అది ఇంకా ముందుకువుంది. ఎంతో ముందుకువుంది. “తొందరపడకే నుందరదేవీ - ముందుకుంది ముసళ్ళ పడగ!” అలాగ్గా ఐక్యత ఏర్పడక పోతే ఎన్నికలవల్ల తేలేది ప్రతిష్టభనే. పట్టాభి భాష్యం ప్రకారం కాంగ్రెసు ఆశయం అంతేకదా? QED Reductio Ad absurdum!

ప్రశ్న 5. పాకీస్తాన్ కు వ్యతిరేకంగా కాంగ్రెసు అవలంబించిన వైఖరిని మీరు బలపరుస్తారా? (ఏ. ఐ. సి. సి. నిర్ణయం - స్వయం నిర్ణయ సూత్రం మొదలగునవి.)

ప్రశ్న 7. కాంగ్రెసు తీర్మానాలలో దేశక్షేమానికి భంగం కలిగించేవి ఏవేవి?

జవాబు: సిమ్లా సమావేశంలో కాంగ్రెసు వైఖరి చూడు. ముస్లిం లీగు మీద కసి, ఉక్రోశం, కాంగ్రెసు నెంతవరకు తీసుకుపోతూందో! దురహంకారం, క్రోధం-మదం, మాత్సర్యం, అరిషడ్వర్గాలన్నీ కాంగ్రెసును గుడ్డిగా చేపేస్తున్నాయి.

బ్రిటిషు వారు హిందూదేశానికి స్వరాజ్యం నిరాకరించడానికి ఎన్ని కొంటె సాకులు చెబుతున్నారో చూడండి. - "హైదరులందరూ ఏకైకజాతివారు కాదు. జాతి మత భాషాభేదాలనేకం ఉన్నాయి. స్వరాజ్యకాంక్ష కొద్ది మందికే ఉంది. బహుళ సంఖ్యాకులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంలోనే చిరస్థాయిగా ఉంటాముగాని మాకు స్వాతంత్ర్యం అక్కర్లేదంటున్నారు. మేం వెళ్ళిపోతే మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోలేరు. పరరాజ్యాలవారు మీ మీద దండెత్తి వస్తారు. లేదా మీలో మీరే కొట్టుకుని చస్తారు. మీకు తగిన సాంకేతిక విద్యలేదు. మీరు అన్నివిధాలా వెనుకబడి ఉన్నారు. మీ ఆర్థిక జీవనం నశిస్తుంది మేం లేకపోతే. అందేత మేం ఉండడం మీకేమంచిది. పోనీ అధినివేశ ప్రవత్తితో తృప్తి పడండి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం తీసుకోండి. అంతేగాని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంలోనుంచి వెళ్ళిపోకండి." అని అంటే మనం ఏమంటున్నాం? మా యిష్టం, మేం చస్తే చస్తాం. స్వరాజ్యం మా జన్మహక్కు. అందేత మా కదికావాలి. భారతీయులందరం ఒక జాతివారం అని మీకు నిరూపించడం మాకేం అవునరాలేదు. మా హృదయకోశాల్లో మేం ఒక జాతివారమని అనుకుంటున్నాం. మా అంత రాత్మ మాకు చెబుతుంది. మా అంతరాత్మల్లోనుంచి మాకా ఆకాంక్షపొంగి వస్తూంటే అడగడానికి మీరెవరు? అని అంటున్నామా, లేదా?

అలాగే "మేం ఒక జాతివారం. మాకు మీతో ఉండడం ఇష్టం లేదు. మేం వేరే స్వరాజ్యం స్థాపించుకుంటాం." అని ముస్లిములు అంటే "పీర్లేదు. మీరు మాతో కట్టుకుందాలి." స్వరాజ్యం ఇవ్వంకాని - రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యం ఇస్తామనడం ఏం దర్మం? అది అలా ఉండగా ఒక నోటితో జగత్ నారాయణలాల్ తీర్మానమే భాయం అనడం. ఆనోటితోనే వెనుకటి ఢిల్లీ వర్కింగ్ కమిటీ స్వయం నిర్ణయ తీర్మానం - ఇది ఇలా ఉండగా - గాంధీ జిన్నా సంప్రతింపులు - భూలా భాయి-లియాఖతు ఒడంబడిక, వర్కింగ్ కమిటీవారు గాంధీజీ దేశాయీలమీద రౌద్రం అయిపోవడం-పోనీ ఏదోస్వల్పంగానేనా జిన్నాను మంచిగామాటాడుదాం అని అజాద్ శ్రీనగరంలో మెత్తగా మాట్లాడుతూంటే అశన్ని మర్నాడే ఎత్తి పొడవడం - అందునా ఇందునా పొందకుండా-సుస్పృష్టం చేద్దాం - అంటూమరింత గండ్రగోళంకి కారణంగా - పూనాలో "సమన్వయం" (1) చేస్తూ వర్కింగ్ కమిటీవారి తీర్మానం - ఆ తీర్మానం ఏ. ఐ. సి. సి. ఎదుట పెట్టడం అనవసరం

అనడం - ఇదంతా చూస్తూపాకీస్థాన్ ఎడల కాంగ్రెసు వైఖరి ఎట్లా బాగుందనడం ? " పాకీస్థాన్ నై జాంతా " అన్నారు సరే. అధవా గాంధీ రాజాజీ సూత్రాన్నేనా కాంగ్రెసు అధికార యుతంగా ఒప్పుకోలేదు సరేకదా, మళ్ళీ జగత్ నారాయణలాల్ తీర్మానం అంటూ " పాడిందే పాడరా పాచిపండ్లదాసరీ " అంటూంటే దూరదృష్టి, రాజకీయ ధర్మం ఏమైనా ఉందా ? అన్నివిధాల హిందువులకంటే ఆర్థికంగానూ, రాజకీయంగానూ, తక్కువస్థితిలో ఉన్నప్పుడు, వాళ్లను అన్నివిధాల తృప్తి పరచడం మనవిధాయకం.

ప్రశ్న 6. కాంగ్రెసుకి మద్దతు నిచ్చినట్లయితే పెట్టుబడిదారుల పక్షం అవుతుందని, కార్మిక కర్షకులకు అన్యాయం చేస్తుందని, సామ్యవాద లక్ష్యాల అమలుజరపదనీ మీకు ఆపనమ్మకమా ?

జవాబు : అంతమాట అనడానికి మేం ఇద్దరం భయపడతాం. కాని ఎంతో త్యాగఫలితంగానూ, ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి నిరాఘాటంగా, జయప్రదంగా పనిచేస్తున్న కిసానుసభ, ట్రేడ్ యూనియన్ లకు ఈ నాడు పోటీ సంస్థలను ప్రోత్సహించడం ఈ విచ్చిన్న ప్రయత్నాలు ఒకమూల - మరొకమూల రేపు కాంగ్రెసు అధికారంలోకి తప్పకుండా వస్తుంది ; అంచేత మనం ఏలాగో ఒకలాగ అందులో దూరాలని వస్తున్న, దొంగివ్యాపారులు, తిండిదొంగలూ, కార్మికోద్యమాన్ని విచ్చిన్నంచేస్తూ పేరుబడ్డ పెట్టుబడిదార్లు, రైతులను పీడించుకు తింటూ జమీందారీవిధానాన్ని సమర్థించుతూన్న భూస్వాములూ, ఇదివరకు, కాంగ్రెసును విచ్చిన్నంచేసి బిరుదులు పొందిన జోహుకుములు, హిందూమహాసభ, జస్టిసు, యూనియన్ విస్టుపార్టీలవారిని కాంగ్రెసువారే ఆహ్వానించుతూ, వారిని పెద్దలుగా చేసి, వారికి కాంగ్రెసులో ముఖ్యస్థానాలిచ్చి, ఎసెంబ్లీలకు అభ్యర్థులుగా నిలబెడితే, ఏమనుకోవడమో తెలియదంటేదు. కాంగ్రెసులో అందరికీ స్థానం ఉంది. ఓదలకూ, లక్షాధికార్లకూ - కూలీలకూ, పెట్టుబడిదార్లకూ - రైతులకూ, జమీందార్లకూ చివరకు నెహ్రూ ఈ మధ్య అన్నట్లు హిందూమహాసభవారికి ముస్లిం లీగర్లకు, అమెరికన్లకు, బ్రిటిషువారికి - అందరూ పావలాసభ్యులుగా ఉండవచ్చు. అలాగని చెప్పి వీరందరినీ గౌరవంచెయ్యడం, వారిని స్తుతించడం, చివరకు వారిని తలమీదెక్కించుకోవడం చూస్తే-ఇదెక్కడకు దారితీస్తుందోనని భయపడేస్తుంది. వారు ధనికులు - కాంగ్రెసుకు డబ్బిచ్చారని చెప్పి వాళ్ళకు స్థానాలు ఇవ్వడం తప్పు.

ప్రశ్న 8 కాంగ్రెసు ఎన్నికలకు నిలబెట్టిన అభ్యర్థుల నియామకాలు ఏమీ బాగా లేవనా ? లేక కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీబోర్డు పెద్దలలో ఏమీ నమ్మకం లేకపోవడాన్నా ?

జవాబు : పితాపురంరాజా విషయంచూడండి. సర్ విజయా విషయంచూడండి.

ఒకవైపు జమీందారీ విధానం నశించాలి - అని ప్రకాశం నెహ్రూలు అంటూ, జమీందారీ విధానమాత్రం నాశనం కాకూడదు, ఈ విషయంలోమాత్రం కాంగ్రెసుతో నే నేకీభవించను. అని ఘంటాపథంగా చెప్పిన సర్ విజయాకు కాంగ్రెసు సహాయం చెయ్యడం ఇలాంటివి ఎన్నో ఉదాహరణలు మీకు తెలుసు. అలాంటివాళ్ళను ప్రజాప్రతినిధులుగా నిలబెట్టి సహాయం చెయ్యడం చాలతప్పు. కాంగ్రెసువారు అభ్యర్థులుగా నిలబెట్టినవారిలో ఎవరో కొద్దిమంది మంచివాళ్లు కాకపోవచ్చు అని సహజమే. కాని ప్రస్తుతం కాంగ్రెసులో ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం వహిస్తున్న పక్షాలు - శంకరరావు. - పట్టాభిగార్ల వైఖరిచూస్తే ఎలాంటి కుతంత్రం చాణక్యం ఉపయోగించినా సరే - కాంగ్రెసు ముఖ్యస్థానాలను కాసుబకూ, గద్దలకూ ఎగరవేసినా సరే - లీగును కమ్యూనిస్టులను ఓడించ గలుగుతాం అన్న ఆశ చూపించేవారిని ఎవరినైనా సరే, కాంగ్రెసు బురఖావేసి వారిని నిలబెడుతున్నారు. వెనుక 1937 లో గూడ కొంతవరకు అవకాశవాదు లను నిలబెడితే, అందులో ఎంతమంది వ్యష్టి సత్యాగ్రహంలోనూ 1942 లోనూ పాల్గొన్నవారున్నారు ? ఎంతమంది యుద్ధకంట్రాక్టర్లుగానూ, దొంగ మార్కెటు దార్లుగానూ మారలేదు ? 1937 లో మన ఆంధ్రలో డిస్ట్రిక్టుబోర్డులో, మ్యూనిసి పాలీటిల్లో ఉన్న కాంగ్రెసువారు కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకులు కాలేదు ? ఆ పాఠమేనా నేర్చుకోవద్దా ? అవకాశవాదులూ స్వార్థపరులూ ఈ వేళ కాంగ్రెసులోకివస్తే రేపు వాళ్ళు ప్రజా సమస్యను పరిష్కరించేటప్పుడు బావి రాజ్యాంగ ప్రణాళికను తయారు చేసేటప్పుడు, వీరందరూ కాంగ్రెసు ఆదర్శాలప్రకారం పనిచేస్తారా అని అనుమానం తోచక తప్పదు. ఐనా కాంగ్రెసు ఎడల మా ధృక్పథం ఇందు వల్ల, ఇవి ఎంత శోచనీయమైనా ఎంతమాత్రం మారలేదు.

కమ్యూనిస్టు ఏ. ఐ. సి. సి. సభ్యులపైనా, రాష్ట్రకాంగ్రెసు సభ్యుల పైనా ప్రయోగింపబడ్డ ఆంక్షలు, కాంగ్రెసు నిర్మాణంననుసరించి పద్ధతికి వ్యతిరేకంకావు. అంతమాత్రాన అవి న్యాయమని సమర్థించడానికి వీలేదు. అగడ్తలో

కాంగ్రెసు అసలు కార్యక్రమం అంటూ ఒకదాన్ని ఇచ్చిందా అన్న విషయమే అనుమానాస్పదంగా ఉన్నప్పుడు, అటువంటి కార్యక్రమాన్ని సస్పెండ్‌హంగానూ, స్పెష్టంగానూ, ఇచ్చిందని రుజువు చేయకుండానే నీలాపనిందలు మోపడం - అవి సక్రమంగా విచారణ చేయకుండానే కమ్యూనిస్టులను వెలివేయడమూ జరిగింది నిర్దోషులమీద నేరంమోపి నేరంఏమిటో ఇదమిద్దం అవి చెప్పి అది నిర్ధారణ చేయకుండా అధిక సంఖ్యాకులచేత వాళ్ళను శిక్షించడం - కాంగ్రెసు చట్టప్రకారం సక్రమమేకావచ్చుగాని కాంగ్రెసుయొక్క ప్రధాన సూత్రాలకే, దేశక్షేమానికే, ప్రజాజీవిత ధర్మాలకే వ్యతిరేకం. కాంగ్రెసు అఖిల భారత దేశస్థులందరియొక్కప్రజాసంస్థ, ఒకపక్షందికాదు. ఒక ముఠావారిసొత్తుకాదు. ఒకవర్గం వాళ్ళకూటమికాదు. నిన్ను నెహ్రూ లాహోరులో ఉపన్యసించినట్లు కాంగ్రెసు సార్వజనికసంస్థ. అందులో అన్ని పక్షాల వారికీ స్థానంఉంది. ఒక చట్టవిర్మాణ సభలో మాత్రం ఒకరాజకీయపక్షంగా పనిచేస్తుందితప్ప, ఎల్లప్పుడూ అందరి ప్రజలకూ చెందిన ప్రజాస్వామికసంస్థ. ఎన్నికస్థానాలనుంచి కమ్యూనిస్టులమీద అంక్షవేసి వాళ్ళను తొలగించడానికి ఏ. ఐ. సి. సి. కి అధికారంఉంది. ఆ అధికారాన్ననుసరించి అధికసంఖ్యాకులచేత ఆమోదింపబడే శిక్ష వేశారు.

అంతటితో తృప్తి చెందలేదు. ఇప్పుడున్న సభ్యులను తోసివేసినా ప్రాథమిక సభ్యులనుంచే మళ్ళీ కమ్యూనిస్టులు కమిటీలకు పోటీ చేయవచ్చునుగా ? ఇది ఎలాగు ఎదుర్కోవడం ? నాలుగణాల సభ్యులుగా చేరడానికి అందరికీ హక్కుఉంది. ప్రతిప్రాథమిక సభ్యుడికి కాంగ్రెసు కమిటీలకు పోటీ చేయడానికి అధికారంఉంది. కాంగ్రెసుయొక్క ప్రణాళికనే మారుస్తేతప్ప మరి యేఉపాయం చేతగాని ఏసాకుచెప్పిగాని ఆ హక్కునురద్దు చేయడానికి వీల్లేదు. అయినా ఒక కుంభకోణం చేశారు. అంక్షవేసి తొలగించిన ఖాళీస్థానాల్లోగాని మరి ఏకారణం చేత ఖాళీలువచ్చినా ఆ స్థానాలను పూర్తిజేయడానికిగాని ప్రజాస్వామ్య సూత్రాల ప్రకారం, కాంగ్రెసు సాంప్రదాయాల ప్రకారం, ఆనవాయిత ప్రకారం ఎన్నికలు అవసరంలేదు. అందూ కాంగ్రెసు కమిటీవారు వారి ఇష్టంవచ్చినవారిని ఆదనంగా నియామకం చేసుకోవచ్చునన్నారు. ఏమో ! తప్పిజారి ఏ కమ్యూనిస్టు బహిరంగంగానో, దొంగతనంగానో ప్రమాదవశాత్తూ దూరిపోవడానికి అవకాశంఉంటే ఉండవచ్చు. సందుకూడా పూర్తిచేద్దామని చెప్పి ఆగష్టుకార్యక్రమంలో పాల్గొన్న

వారినే వియమించాలి అని శాసనం చేశారు. అబద్ధపు పెండ్లికి ఏదో వాయిద్యం అన్నట్లు అసలు ఆగస్టు ఉద్యమమేలేదు. ఉన్నా అది కాంగ్రెసు పెట్టినదికాదు. ఆంధ్రసర్క్యులరుతో కాంగ్రెసు కెట్టి సంబంధం లేదు అని గాంధీజీ చెంపపెట్టు పెట్టింతర్వాత దీనికి భాష్యాలమీద భాష్యాలు బయలుదేరి చివరికి కృపాలిసీగారు సిద్ధాంతం చెప్పారు. ఏమిటది ? ఆగస్టు ఉద్యమానికి చురుకుగా దోహదం ఇవ్వని వారు మొదలుకొని, ఆగస్టు ఉద్యమంలో జోక్యం కలుగజేసుకోనివారు అసలు ఆగస్టు తీర్మానాన్నే వ్యతిరేకించినవారినందరినీ గూడా మినహాయించమన్నారు. దీనిభావమేమి తిరుమలేశా :

అభిప్రాయ భేదానికే కాంగ్రెసులో తావులేదు. అటువంటి వారు ఏ వ్యతిరేక కార్యం చేయక పోయినా సరే, కాంగ్రెసులో రాజ్యం చేస్తున్న వారి అభిప్రాయాలతో భిన్నాభిప్రాయాలున్నంత మాత్రాన నిరంకుశంగా ఒక ఆర్డినెన్సు నమలు పరచి అత్యాచారం, దౌర్జన్యం చెయ్యడం కాకపోతే మరేమిటంటావు ? ప్రజాస్వామిక సంఘం అయినటువంటి అఖిలభారత కాంగ్రెసు యొక్క నాలుగు గణాలుచెల్లించి కాంగ్రెసు ఆదేశం అయిన అహింసాయుత ధర్మయుతమైన పూర్ణ స్వరాజ్య సంపాదనకు తన నమ్మకం తెలియ జేసిన ప్రతి సభ్యునియొక్క అనిర్వాదమైన హక్కును ఒక కలంపొటుతో రద్దుచేయడం ఏమిన్యాయం ? ఏమి ధర్మం ? జోషీ చెప్పినట్లు 300 వేల మంది కమ్యూనిస్టు పావలా సభ్యులను ఏ హక్కు లేకండా కాంగ్రెసు కంచుకోటలో పెట్టి కాళ్ళు చేతులు కట్టి నోటిలో గుడ్డ కుక్కి నిర్బంధించడం కాదా ? ఇది ప్రజాస్వామ్యమా - కాంగ్రెసు సాంప్రదాయమా ? రామరాజ్యమా నిరంకుశత్వమా - గాంధీయుగమా ? పటేల్ గారి రాజ్యమా ? కాంగ్రెసు నాయకత్వం ఏ పంథా తొక్కుతోందో దీంతో మీకు పూర్తిగా బోధపడుతుంది. కాంగ్రెసు రదానికి నాలుగు చక్రాలు - జిన్నావినాశనం, కమ్యూనిస్టునాశనం, నిరంకుశత్వం, రౌడీరాజ్యం. ఈ విధంగా - పటేల్ సారధ్యం క్రింద ఈ జగన్నాథరథం ఎంతమందిని త్రొక్కించుకుపోవలసి ఉందో - ఎక్కడికి పోతుందో కదా ? సత్యాన్ని, అహింసను, సహనాన్ని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని బలి తీసుకొంది. ఇంకా ఎన్ని పౌరసత్వ హక్కులు నాశనం కావలసి ఉన్నాయో ?

ఈ సందర్భంలో ఇంకా కాంగ్రెసులో ప్రాథమిక సభ్యులుగా ఉన్నవారు తమ సభ్యత్వాన్ని వదులు కున్నారంటే ఆశ్చర్యమేముంది ? కాంగ్రెసులో

ఉందామా అంటే ప్రాథమిక హక్కులే విరాకరించారాయే ! జీవచ్ఛవాల్లాగా ఉండే కంటే బయటికి వచ్చేద్దాం అంటే చూశారా దేశద్రోహులు అనడమా ? ఉన్న కమిటీ సభ్యులను వెలివేశారుపోనీ, మిగతావారినైనా వారి హక్కులనుపయోగించుకోనిస్తే ప్రజాస్వామ్య వియమాల ప్రకారం అధిక సంఖ్యాకులకు వారిమీద నమ్మకం ఉంటే వారిని ఎన్నుకుంటారు. లేకపోతే లేదు. కాంగ్రెసు సంస్థలో ఉండే, కాంగ్రెసు శిక్షణనుపొటిస్తూ వియమాలను శిరసావహిస్తూ తోడి కాంగ్రెసు సభ్యుని తమపంథాకు ఒప్పించగలిగి అధిక సంఖ్యాకులచే ఎన్నుకొనబడితే కమిటీలలోకి వస్తే రావచ్చుగాక ! అలాచేయక వాళ్ళ కన్యాయంచేసి సంస్థలోంచి లేచిబయటికి వెళ్ళిపోవడం తప్ప మరోగత్యంతరంలేకండాచేశారు. కమ్యూనిస్టుల మీద కసి తీర్చుకుందాము అని, రాజాజీ అనుచరుల మీద కోపం తీర్చుకుందాము అని ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకే స్వస్తి చెప్పేస్తుంది కాంగ్రెసు నాయకత్వం ! చూశావా ? చిత్రం ! ఎంతటి అన్యాయాలకైనా ఒడిగట్టి తమ నాయకత్వం నిలబెట్టుకోవడమే ప్రప్రవానంగా చూచుకుంటే ప్రజాస్వామ్యానికే ముప్పు తెచ్చిపెట్టి కాంగ్రెసులో నియంతృత్వ విచానాన్ని చిరస్థాయిగా చేయడం కాదా ! కాంగ్రెసు విధానంలో మార్పులు రావాలంటే కాంగ్రెసు మహాసభలోనే అవి ప్రతిపాదించి ఆమోదించబడాలి. అంతవరకు కాంగ్రెసు ఆశయాలు మార్పు చేయకుండా ఉండడం నిశ్చయం అనే నమ్మకంతో ఉంటేచూశావా, ముఖ్యమైన మార్పులే దొడ్డివారిన ఎలాప్రవేశపెట్టారో ? ఇది ఏమిటను కోవడం ? కలయో, నైష్ఠవమాయయో ? అవి గాంధీజీయే అనుకుంటుంటాడు తప్పకుండా ! !

ప్రశ్న 9. కాంగ్రెసుపై ఆంక్ష తొలగింతర్వాత కాంగ్రెసు కమిటీలకు ఎన్నికలు జరపలేదని మీకుతెలుసు. ఇదివరకటి - 1940, 44 నాటి - కాంగ్రెసు కమిటీలలో మీకు విశ్వాసముందికదా. అలాంటప్పుడు ఈ నాడు వాటిలో మీ విశ్వాసం ఎందుకు సడలిపోయింది ?

జవాబు - 1940 - 44 లో కాంగ్రెసు సంస్థలు పనిచేయడాని కవకాశం లేకపోయింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ పనిచేయడం ఆరంభించాయి. అసలీ సంస్థలన్నీ బహుశ 1937 ఆ ప్రాంతాల్లో ఎన్నుకోబడి ఉండాలి. ఈ కాలంలో ఎన్నోమార్పులు జరిగేయి. మన దేశంలోనూ అంతర్జాతీయ రంగంలోనూ బ్రిహ్మాండమైన పరివర్తనలు సంభవించేయి. గాంధీ సూత్రాలమీద వ్యక్తి

సత్యాగ్రహం జరిగింది. గాంధీ సూత్రాలకు వ్యతిరేకంగా అగస్టు ఘటనలు జరిగాయి. పాకిస్థాన్ నినాదం మహమ్మదీయ ప్రజానీకంలో జాతీయ అభ్యుదయం స్వతంత్రకాంక్ష తొలిసారి బయలుదేరాయి. సామాన్యప్రజల్లో, పాటక జనంలో జాతీయ చైతన్యం వచ్చింది. ఇన్నిమార్పులు జరిగినప్పుడు కాంగ్రెసులో మాత్రం గద్దెమీద వెనుకటి సజ్జే కదలకుండా శాశ్వతంగా కూర్చుంది. ఈ గద్దెమీద కూర్చున్న పెద్దలందరూ మొదటినుంచీ కార్మిక కర్షక అభ్యుదయానికి సామ్యవాద ఉద్యమానికి పూర్తిగా వ్యతిరేకులు. 1930 - 37 రోజుల్లో నూతనాభిప్రాయం గలవారుగాని, కాంగ్రెసుసంస్థలో తమ అధికారం, పలుకుబడిని ప్రశ్నించేవారుగాని ఈ కమిటీలలో ఎన్నికలద్వారాగూడా, ప్రవేశించకుండా, ఎన్నో అడ్డంకులు కలిగించారు. కాంగ్రెసు కమిటీల ఎన్నికలలో ఎన్ని అక్రమాలు జరిగినా, ఎన్ని రుజువులు వచ్చినా, వారు తమ పక్షంవారినే సమర్థించుతూ వచ్చారు. మచ్చుకు, ఒక్కవిషయంలో నైనా సోషలిస్టులనుగాని, యువకులనుగాని, సమర్థించలేదు. చివరకు, పోటీ కాంగ్రెసు కమిటీలను పెట్టిన వారిని గూడా సమర్థించి యువకులను త్రోసిపుచ్చారు. వాళ్లే ఇప్పుడుకూడా కాంగ్రెసును నడుపుతున్నారు. అధికారాపేక్షనే కేవలం వాంచించేవారు. కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకులు - ఇటువంటి వాళ్ళతో విండిఉన్న కమిటీలమీద నమ్మకం ఎలాఉంటుంది? మనదేశపు రాజకీయ జీవితంలో ఇటువంటి మహాసమయంలో ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను త్రోసిపుచ్చి కమ్యూనిస్టులు, పాకిస్థాన్ అభిమానులు, రాజాజీపక్షం వాళ్ళు ఎక్కడదూరిపోతారో అనిచెప్పి పాతబడి, బూజుపట్టిన కమిటీల నట్లానే ఉంచి, ఎన్నికలను జరపకుండా, ఖాళీస్థానాల్లో తమ స్వపక్షంవారినే నియమించి కార్యకలాపాలు నడిపించడంచూస్తే ఈ సంస్థలలో నమ్మకం ఎట్లాఉంటుంది ?

ప్రశ్న 10. కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రణాళిక బాగులేదనా ? కాంగ్రెసు ఆర్థిక ప్రణాళిక బాగుండదనా ?

జవాబు : కాంగ్రెసు ఎన్నికలప్రణాళిక అంగీకరించడానికిగాని, తీవ్రంగా వ్యతిరేకించడానికిగానీ, ఏమీ అంత గొప్పప్రణాళికకాదు. కాంగ్రెసుపాతచరిత్రే అంతా విశదీకరించారు. ఇప్పుడూ ఇదే ప్రణాళిక : 1937 లోనూ ఇదే ప్రణాళిక. మేం 1917 లో హోమురుల్ రోజుల్లో ఆందోళన చేసినప్పుడూ ఈ ప్రణాళికే.

ఏ విషయంలోనూ కూడా విస్పష్టంగా వ్రాయలేదు. ఎందుచేత ? కాంగ్రెసు గమ్యస్థానం ఏమిటయ్యా - స్వరాజ్యం ! ఆ గమ్యస్థానానికి ఇన్నాళ్లు కాంగ్రెసు పాటు బడుతూదికదా. మన్ని గమ్యస్థానానికి ఎందువల్ల చేర్చించలేకపోయింది ? మూడోవాడు మనదేశంలో కూర్చున్నాడు కాబట్టి అంటారు. వెనుక హిందూ ముస్లిం ఐక్యత సాధించింతర్వాతే మూడోవాడిని తరిమివేయ గలుగుతామన్నారు. ఇప్పుడు మనలో మనం కొట్లాడుకొంటూంటే మూడోవాడిని బయటికి నెట్టేయ గలిగేది ఎలా ? అని ప్రశ్నించితే " అదంతా ఇప్పుడెందుకు ? మాట నీ వోటు ఇయ్యి - అప్పుడుచూడు ! స్వరాజ్యం ఎట్లా ఉంటుందయ్యా ? అదంతా ఇప్పుడెందుకు ? " అంటున్నారు.

అలాగంటే ఎలాగు, ఏదోమీరు చెప్పాలి గాని ! అయితే సరే. 1929 లో లాహోరులోనూ, తర్వాత కరాచీలోనూ అప్పుడే చెప్పేశాం. కావలిస్తే పోయి పాతకాగితాలు తిరగవేసి చదువుకొండి ! ఇది ! అయితే జాతీయ ప్రణాళిక తయారు చేయలేదని మేం కాంగ్రెసు మీద నిందవేయడంలేదు. అలాంటి ప్రణాళిక తయారుచేయాలంటే అధికారం చేతిలో ఉంటేగాని తయారు చేయలేదు. అఖిల భారతావనికి వర్తించే జాతీయ ప్రణాళిక తయారు చేయాలంటే ప్రతిదిన విషయం గురించి మన ఆశయాని మనం తెలుసుకుని ఉండాలి. అలాంటి విస్పష్టమైన అభిప్రాయాలు కాంగ్రెసుకులేవు. కాంగ్రెసు అన్ని అభిప్రాయాలు గలవారికి తావు ఇస్తుందికనక ఇప్పట్లో తన అభిప్రాయాలను ఇదనిద్దమని నొక్కి చెప్పజాలదు. అంతేకాదు - ఏమంటే ఎవరికి కోపంవస్తుందో ? ఎవరు కాంగ్రెసులోంచి లేచిపోతారో ! అని ఒక భయం. చివరకి ఈ భయం ఎంత వరకు పోయిందంటే ప్రపంచం అంతటా నిరాఘాటంగా కార్మిక కర్షకవర్గాల అమలు జరుగుతున్న అనేకముఖ్యమైన విషయాల్లోగూడ - వారానికి 45 గంటలే పని చేయడం, జమీందారీ విధానాన్ని రద్దుచేయడం, ప్రతి కర్షకుడికీ తమసొంత భుక్తిక్రింద కొంత భూమిఇవ్వడం - అదాయపు పన్నులు అనేక రెట్లు హెచ్చు చేయడం - బ్యాంకులూ, రైళ్ళూ, ఉక్కు, ఇనుమూ, బట్టలూ, బొగ్గుఇటువంటి కీలక పరిశ్రమలు గవర్నమెంటే వశపర్చుకొని పనిచేయడం, అధికారయుతంగా ఈ ఆశయాలు కాంగ్రెసు ఆశయాని చివరకు ఎందుకూ పనికిరాని (?) ఎన్నిక

ప్రణాళికలో గూడ ఉచ్చరించడానికే భయం : ఇది గమనించే కిసాన్ సభలనూ, ప్రేమాయూనియన్లనూ, పూర్వం వేరుగానే స్థాపించమన్నారు. ఇప్పుడు అవితమ చెప్పుచేతుల్లోంచి జారిపోతున్నాయని చెప్పి వాటికి పోటీ సంఘాలను పెట్టమంటున్నారు !

ప్రశ్న 11. క్వీట్ ఇండియా, నినాదానికి మీరెందుకు అభ్యంతర పెడుతారు ?

జవాబు : క్వీట్ ఇండియా నినాదాన్ని గురించి మాత్రం వ్యతిరేకం లేదు. బ్రిటిషువారిని చిరస్థాయిగా మనదేశంలో ఉండమని ఏ పక్షం వారూ కోరడంలేదు. ఇంతకూ వార్ని లేచిపోమ్మని ఎన్ని సంవత్సరాలనుందో అంటున్నాం. అంచేత ఇందులో కొత్తగానీ, కాంగ్రెసుయొక్క ప్రత్యేకతగాని ఏంలేదు. అయితే ఒక విషయం. క్వీట్ ఇండియా అనేది ఒక నినాదం - అంత మాత్రమే. వెనుక గాంధీజీ ఇచ్చాడు పిలుపులు. సంవత్సరంలో స్వరాజ్యం : ఉప్పు కొలారులమీద దాడిచేద్దాం : యుద్ధ సహాయంచేయం : ' మరేంగే ' క్వీట్ ఇండియా : ఇవన్నీ నినాదాలు : నాదాలు - చప్పుడులు - వేడి గాలి - హాత్ హూత్ - : : అంతే - వీట్లలో పెద్ద మునిగిపోయిందీలేదు - చేసిందీ లేదు. మనం నినాదాలు మారుమోగించి నంతమాత్రాన్నే బ్రిటిషువారు వెళ్ళి పోరే - వాళ్ళను వెళ్ళేటట్లు చేయడం ఏలాగ ? అదీ సమస్య. అది పరిష్కారం చేయడానికి మార్గమేది ? ఉత్తరబెదిరింపులతో లాభంలేదు. మంత్రాలకు చింత కాయలు రాలుతాయా ? స్వరాజ్యం సాధించడానికి హిందూ ముస్లింసంఘటన ప్రథమం అన్న వెనుకటి సూత్రాన్ని మానేసి ఐక్యమాట తర్వాత చూసుకుందాం : ముందు బ్రిటిషువారిని వెళ్ళగొట్టాలి, అని గాంధీజీ అనడం హిమాలయం అంత అపచారం. ఇలా అనడంతోనే ప్రారంభం అయింది పాకీస్తాన్ కోరిక. ఐక్యత కోసం ప్రాకులాడడంపోయి, ఎంత అనైక్యత కలిగిస్తే అంతదేశభక్తిపరాయణత్వం అన్న అపభ్రంశంలోకి దిగిపోయాం. హిందూ మహాసభను దువ్వడం, జాతీయ ముస్లింలు అని కొందరు పానకంలో పుడకల్ని విశ్వామిత్ర సృష్టిచేయడము, స్వయం నిర్ణయ సూత్రానికి అపార్థాలు కల్పించి, రాష్ట్ర స్వపరిపాలన అని నిర్వచనం చెప్పడం. ఫెడరల్ విధానం దేశానర్థదాయకం అని పైమను

కమీషనునాటి నుంచి తోసివేసిందానిని ఇప్పుడు మళ్ళీ తీసుకురావడం చివరకు ముస్లింలలో ముస్లింలకు అంతర్యుద్ధాలు కల్పించి, లీగునునాశనంచేయబోవడం, లీగుశవంమీదనుంచే మేం స్వరాజ్యంకోసం సాగిపోతాం అనడం-ఇది క్విట్ ఇండియాలో అంతరార్థం. 1942 లో ఈ నినాదం ఇచ్చినప్పుడు ఎంతమంది జాతీయ ముస్లింలు ఈపిలుపు నంగీకరించారు? ఎందుకు అంగీకరించలేదు? ముఛ్చో చెడ్డో-ఉఛ్చో. అకారణంగానో, హిందువులంటే ముస్లింలలో అధికసంఖ్యాకులకిభయం, అపనమ్మకం ఉంది. బెదిరింపులవల్ల, బలాత్కారంవల్ల భయపెట్టడం వల్ల బూచిబూచి అని దడిపింపులవల్ల అపనమ్మకం పోడగదా, మరింత హెచ్చుతుంది. ఇది దూరదృష్టికాదు. రాజకీయ ధర్మంకాదు. చారిత్రాత్మికంగా చూద్దాం. ముస్లింలీగు మొట్ట మొదటి రోజుల్లో, బ్రిటిషు వారిచే ప్రోత్సహింపబడి ఉండవచ్చునుగాక! అరవై ఏండ్లక్రింద కాంగ్రెసు స్థాపకులు ఎవరు? అప్పుడు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు ఎవరై ఉండేవారు? వారు ఏ దుస్తులు వేసికొని కాంగ్రెసుకు వచ్చేవారు? ఏ భాషలో కాంగ్రెసు ఉపన్యాసం ఇచ్చేవారు? అయితే కాంగ్రెసు సంపూర్ణ స్వరాజ్య ఆశయం వెలిబుచ్చడానికి ఇన్ని సరివత్సరాల పరిణామం పొందవలసి వచ్చింది. అలాగే లీగుకూడా మొదట మన పాలకుల సహాయం పొందుతూవచ్చినా ఈనాటికి కాంగ్రెసు లాగే ఆ సంస్థగూడా పూర్ణ స్వరాజ్యం కావాలని అంటుంది. హిందూమహాసభ చూడు. మొదటినుంచీ గవర్నమెంటు నవుకరే అందులో ప్రముఖులు. ఈ రోజువరకు వైస్రాయి కార్యవర్గంలోనిసభ్యులూ, మహారాజులు బిరుదాంకితులు! గాంధీజీని, కాంగ్రెసును తిట్టనిరోజు లేదు సావర్కారుకు! కాంగ్రెసు ఆహింసఅంటే ఛట్ పనికిరాదు, మిలిటరీ తరిఫీదు కావాలి అంటున్నారు. కాంగ్రెసు డోమినియన్ ప్రతిపత్తి అంటే బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలన అన్నారు. తర్వాత కాంగ్రెసు స్వరాజ్యం అంటే, పనికిరాదు, డోమినియన్ ప్రతిపత్తిచాలా అన్నారు. కాంగ్రెసు పూర్ణస్వరాజ్యంఅంటే పనికిరాదు స్వరాజ్యంచాలు అన్నారు. కాంగ్రెసు యుద్ధసహాయం కూడదు అంటే తప్పకుండా సహాయం చెయ్యాలి, మిలిటరీలో చేరండి, మిలిటరీ కారేజీలు పెడదాం అనిచెప్పి బ్రిటీష్ యుద్ధానికి రిక్రూటింగు ఏజెంట్లకంటే హెచ్చునర్దతు ఇచ్చి, యుద్ధానికి సర్వతోముఖమైన సహాయంజేశారు. వ్యక్తి సత్యాగ్రహాన్ని హాస్యం చేసి తూలనా కారు. 1942 లో కరేంగే - యా - మరేంగే అంటే హిందూమహాసభ

వారు కరేంలేదు, మరేంలేదు. 1945 లో శ్యాంప్రసాద్ ముఖర్జీ అధ్యక్షతక్రింద కదా, మహాసభవారు పూర్ణ స్వరాజ్యం మా ఆశయం అని అన్నది? ఇటువంటి దేశభక్తులను ఈ వేళ దుష్వత్సా, బజ్జగిస్తూ, బ్రతిమాలకుంటూ, ఎన్నికల్లో వారికి ప్రత్యర్థుల్ని నిలపకుండా లాలోచించి తమలో కలుపుకుంటుంది కాంగ్రెసు. లీగువారు మాత్రం దేశద్రోహులయ్యారు! ఏమీ సబబు! ఏమీన్యాయం, ఇటువంటి సహాయంకోరుతూ, లీగుమీద పూర్ణయుద్ధం ప్రకటిస్తే అధిక సౌఖ్యాకులు అయిన లీగు మహమ్మదీయులకు కాంగ్రెసుమీద నమ్మకం ఎలాఉంటుంది? స్వయం నిర్ణయాధికారం మీకు ఇస్తాం అని ఖరారుచేస్తేమాత్రం లీగుకు ఎల్లా నమ్మకం కుదురుతుంది? పోనీ సిమ్లాలో ఏ మయింది? జాతీయ మహమ్మదీయులకు ఒక స్థానం కావాలని కాంగ్రెసు పట్టుబట్టడం చేతగదా భగ్నమయింది? కాంగ్రెసు మహమ్మదీయులేఁటయ్యా, అయితే మహమ్మదీయులుకావాలి. లేకపోతే కాంగ్రెసువారు కావాలి. ఆపుపెయ్య కావాలి లేకపోతే కోడెపెయ్య కావాలి. అదీ కాక, ఇదీకాక చేటపెయ్య అయితే ఎట్లా? అంటే అమ్మమ్మ, కాంగ్రెసునిన్నాళ్లా నమ్ముకున్నాడు. వాళ్ళకు మనం ఏదో దారిచూపించి ఒక పదవేనా పారేయక పోతే ఎట్లా? అన్నారు. సరిగ్గా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదులు చెప్పేటట్లే పాపం ఈ ఐరోపియన్ ఎసోషియేషన్వారు, ఐరోపియన్ ఎర్త్ శాఖవారు, ప్లాంటర్లు, ఐ. సి. యస్, వారు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాన్ని కనిపెట్టుకుని ఇన్నాళ్లా ఏ గడ్డి కరవమంటే ఆ గడ్డి కరుస్తూ జమీందారీ అనుచరులైన కాసావాళ్ళలాగు వాళ్ళకి ఏదైనా మట్టచెప్పకపోతే వాళ్ళు ఎలా ఏడుస్తారూ అంటూ. వాళ్ళకి రక్షణలు. అంటూ ఒకకంట కనిపెడుతూ ఉన్నారే - అలాగే, అక్షిణాలా? ఏమేనా అంటే జిన్నా మన నాయకులను అవమానం చేశాడు అనడం. బ్రిటిషువారు కాంగ్రెసును మొదటి రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్సులో అవమానం చేశారా? గౌరవంచేశారా? రెండవ రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్సుకు ఎందుకు వెళ్ళేరు? అక్కడ, ఆ తర్వాత మీకు అవమానం జరిగిందా, మరేం జరిగింది? గాంధీ ఇర్విన్ సమాధానం కోసం అవమానం జరిగిందనే వెళ్ళేరా? గౌరవించేరనే వెళ్ళేరా? బ్రిటిషువారు మన్ని మర్యాద చేయలేదని తూలనాడేరని, హింసించేరని, వ్యక్తిసత్యాగ్రహం ఎందుకు విరమించేరు? ఇన్ని అవమానాలు జరిగినా, వేవేలును శ్లాఘించి ఆత్మ స్తుతిచేసి, ఇచ్చకాలాడి, మోటారుకార్లిచ్చారని, విందులు చేశారని, కోటలో

బసయిచ్చారనీ ఎందుకు పొగిడారు : నెహ్రూ, పట్టాభి, పటేలులు దుర్దుకర్తవదం
బోధిస్తున్నారనీ అటువంటి దోరణి కాంగ్రెసు ముఖ్యసూత్రాలకే వ్యతిరేకమనీ
మీరే ఒప్పుకుంటున్నారుగా ? వాళ్ళు అలాగ నోటికివచ్చినట్లు, ఓర్పు, క్షమ,
సత్యాగ్రహాలకు స్వస్తిచెప్పి, అహింసావాదాన్నిమంట గలుపుతున్నారన్నంత
మాత్రాన మేం కాంగ్రెసులోంచి వెళ్ళిపోవడంలేదు. ఎన్నికల ప్రచారంలో కొంత
వరకు మినహాయింపు ఇవ్వడం సబబే నువ్వుచెప్పినట్లు. అయితే ఎన్నికలరథస
ఇంకా ప్రారంభమేకాలేదు సరికదా, ఈ ఉపన్యాసాలు వాళ్లు విడుదలైన ఉత్తర
క్షణంనుంచి మొదలుపెట్టారు. కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారే, ఈ విధంగా
ప్రతిరోజు విధివిధానంలేకుండా మాట్లాడుతుంటే ఇది కాంగ్రెసు నిజస్వరూపమే
నని అప్పకలేలుతుంది. ఇది ఎక్కడికీ తీసుకుపోతుందోచూడు : నెహ్రూ జైలు
నుంచి వచ్చిన మొదటిరోజే మాట్లాడుతూ, కమ్యూనిస్టుల ప్రవర్తనగురించి
నేను భోగట్టా చేసింతిర్వాతకాని, ఏమీమాట్లాడతలుచుకోలేదన్నాడు. ఆ మర్నాడే
మొదలు పెట్టాడు, దేశద్రోహులంటూ. ఆ వెంటనే లాహోరులో ఏమిటండీ
ఆ ద్రోహం ? అంటే, ఆ, అలాకాదు. ఎదుటిపక్షం వారితో చేరిపోయారు
అన్నాడు. ఉదహరించగలరా ? అని ఏక్కచ్చిగా ప్రశ్నిస్తే ప్రత్యక్షంగా కాక
పోయినా మానసికంగా ఎదుటివారితో లాలోచిపడి పోయారని అన్నాడు. ఇక
ఆ రోజునించి మొదలు : ఇక కమ్యూనిస్టులను అడి పోయడానికి, జవహర్
లాలుకు కోపం, మానసిక గర్వం జాస్తి. దాంతో ఇష్టంవచ్చినట్లు అంటు
న్నాడు. అంతకంటే ఏదోకాలంలో మొదలుపెట్టారు పట్టాభిగారు. ఆంధ్రసర్క్యు
లను గురించి వారు చెప్పిన అవాసులు చెవాకులు, దాసమీద గాఢీజీ చీవాట్లు
పెట్టడం, అపరాధవం సహించుకోలేకకాబోలు అక్కడనుంచి తన నూతనఅహింసా
తత్వం, భాష్యం మొదలు పెట్టాడు. బ్రిటిషు గవర్నమెంటును ఎదుర్కోవడానికి
అహింస : కమ్యూనిస్టులపైన హింసలు : ఎంత సిగ్గుచేటో చూడు : ఈ మాటలు
గాంధీ భాష్యకారుని నోటినుండి రావలసిన మాటలేనా ? ఇక ఆ మహానుభావుడు
పటేలు చూడు : లీగు మీద విషమేకదా కక్కడం : దైనందినచర్య అయిపో
యింది. బ్రిటిషువారి గులాములట : వారితాబేదార్లట : వారికిస్వరాజ్యం, స్వతంత్రం
అక్కరలేదట : వారిని నాశనం చేయాలట : ఇలాగంటూనే హిందూమహాసభ
వారిని కాంగ్రెసులోకి రమ్మనడం, మహాసభకూ, కాంగ్రెసుకూ భేదం లేదనడం,

మనం ఇద్దరం కలిసి, లీగును ధ్వంసం చేస్తామనడం, కాంగ్రెసుతో మచ్చుకు ఒక్కసారయినాకూడా - ఏ విషయంలోనూ కలిసి పనిచేయ నిరాకరించిన వారు మీరు! సిమ్లాలో హిందూమహాసభకుకూడా ఒక మంత్రిపదవి ఇమ్మన్నారు కాంగ్రెసువారు! లీగును నాశనంచేయడానికి ఎవరిని లేవదీశారయ్యా? అహోర్ల ని, ఎవరయ్యా మీరు? రేపుపొద్దున స్వయం నిర్ణయ సూత్రం ప్రకారం, మహమ్మదీయులు అధికసంఖ్యాకులు గల రాష్ట్రాలలో ఖురాను ప్రకారమే పరిపాలన చెయ్యాలని, ఆందోళన చేసే ఆఖ్యుదయధీరులు. ఒక నోటితో, పాకీస్థాన్ లో హిందువులను అణగద్రొక్కేస్తారని ప్రచారం. రెండవ నాలుకతో ఖురాను రాజ్యం కావాలనే పరమ ఛాందసులను లీగుకు వ్యతిరేకంగా నిలబెట్టడం! దీనితో లీగు వాళ్ళు అహోర్లు ఒకరిమీద ఒకరు అత్యాచారాలు, దౌర్జన్యాలూ చేసికొన్నాడం! ఈ చాణుక్య, లాఠీభాష్యం ఇంతటితో ఆగిందా, చూడు, మదురలో కాంగ్రెసు వాదుల సభలో రాజాజీ పక్షంవారిమీద, శామరాజునాథారు పక్షంవారు ఎల్లా దౌర్జన్యాలు సాగించారో? దీనికి అంతం ఉంటుందంటావా? ఇప్పుడు కాంగ్రెసు వారు హింసావాదులనీ, రౌడీలనీ, ఉపయోగించుతున్నారే. రేపు మీళ్ళు కాంగ్రెసు మీదికి తిరుగబడరా? నెహ్రూ చూడు! ప్రతిఉపన్యాసంలోనూ, లీగుమీద మీనం దువ్వి సవారివేయక మేకదా? ఇలా దౌర్జన్యానికి రెచ్చగొడితే, ఇక జాతీయ జీవితంలో అహింస, సత్యం, వీటికి తావు ఏదీ? ఈ అహింస నూతన భాష్యం ఫలితంగా కాంగ్రెసు కిమ్యూనిస్టు కొట్లాటలు - హిందూమహమ్మదీయ కొట్లాటలు, లీగు - జాతీయముస్లింల కొట్లాటలు, కార్మికుల - రౌడీల కొట్లాటలు, కిసాన్లు - జమీందార్ల కొట్లాటలు - యూనియనిస్టులు - లీగర్ల కొట్లాటలు - కాంగ్రెసు - హరిజనులూ - నిమ్నజాతుల కొట్లాటలు - కాంగ్రెసువాళ్ళలో కాంగ్రెసు వాళ్ళు కొట్లాట. నేనేమీ హెచ్చించి చెప్పడంలేదునుమా? పత్రికలు చదువు తున్నవారందరకూ ఇది తెలుసును. ఇన్ని కలహాలకు దారితీసింది ఇప్పటి కాంగ్రెసు ప్రచారం! ఇంత అనైక్యత కల్పించికూడా, బ్రిటిషువారిని కాంగ్రెసు ఒక్కచేతితో తరిమివేయగలదంటే ఎలాసాధ్యం!

వాడిని పొగిడేరే - అవమానం అయిందా గౌరవం అయిందా? జిన్నా అమర్యాదజేశాడనీ, అతని ఇంటికి వెళ్ళితే దాపవెయ్యలేదనీ, బొట్టుపెట్టి

తాంబూలం ఇవ్వలేదని, ఇవ్వన్నీ చంటిపిల్లల చిలిపి కయ్యలుకాకపోతే రెండు ప్రధాన రాజకీయసంస్థలు ప్రవర్తించవలసిన ప్రవర్తనలా? జిన్నా ఎన్ని అవమానాలు చేసినా సరే—బ్రిటిషువారిదగ్గరికి వెళ్ళగలిగినప్పుడు — స్వరాజ్యసాధన కోసం-జాతీయైక్యతకోసం-40 కోట్ల ప్రజానీకంకోసం, జిన్నావద్దకు యెందుకు వెళ్ళివచ్చాడను? మనగర్భ శత్రువు ఎన్నటికీ మనకపకారంతప్ప ఉపకారం ఎందుకు చేస్తాడు? మన్ని దూరంగాఉంచి మనలో చీలికలు కల్పించి మన మీద రాజ్యమేలుదాం అనేవారితో, మనం మానావమానాలు, గౌరవమర్యాదలూ—వాటించుకుండా సంప్రతిస్తున్నామే! అటువంటప్పుడు, మనతోడి సోదరునితో, మనకు గౌరవహీనమా? ఏమిటీ విపరీతం? శత్రువుని పొగడ్డం, శరణ్యార్థం వాడికొళ్ళిసీదవడ్డం, తోడి సోదరుకుటుంబంలో చీలికలు ప్రేరేపించడం, అనైక్యతే సంఘబలము, దేశక్షేమం, అనడం, ఒకనాలుకతో కులమత సంస్థలను ఖండించడం, మరొకనాలుకతో ఒక కులసంస్థతో లాలోచిపడి రెండవ కుల సంస్థను నాశనంచేయడానికి పన్నాగం పన్నడం భేదాభిప్రాయాలు గలవారినందరినీ దేశద్రోహులని దుమ్మెత్తిపోయడం, ఈవిధంగా అంతర్యుద్ధాలు, కులమత వైషమ్యాలు, రేకెత్తించి అంతఃశత్రువులను, చీల్చి చెండాడి ఎలాగో ఒక లాగున, బ్రిటిషువారిని తరిమివేస్తామనడం వెర్రి ఆశ! ఇది క్విట్ ఇండియా నినాదం అంతే! ఎలాగో ఒకలాగు ఎలాగయ్యా! ఏముందీ, ఎన్నికల్లోనా జిన్నాను ఓడించేస్తాంకదా? రాష్ట్రాల్లో కాంగ్రెసు రాజ్యాలను ఏర్పరచేస్తాం—అక్కడనుంచి రాజ్యాంగపరిషత్తుకు వెళుతాం. అక్కడ పూర్ణస్వరాజ్య ప్రదాశిక తయారుచేస్తాం. దాంతో అఖండ హిందూస్థాన్ స్వరాజ్యం వచ్చేస్తుంది. బ్రిటిషువాడు, మూటముల్లె కట్టుకు వెళ్ళిపోతాడు అంతా మనం చెప్పినట్లే జరుగుతుందని కలలుగంటున్నాం! ఏమీ వాదంత వెర్రివాడా? పనసపండు విప్పి మన చేతిలో పెట్టడానికి? అః! బ్రిటిషువాడు మంచివాడే,—జిన్నా అడ్డు పడుతున్నాడు కానీ లేకపోతే సిమ్లాలోనే మనకిచ్చేవాడు స్వరాజ్యం అని జవాబు! ఇంత వెర్రితనం ఎక్కడయినా ఉంటుందా? బ్రిటిషువాడికి మనమీద ఇంతప్రేమ ఎన్నాళ్ళ నుంచివచ్చింది. మనకంత సడపాయంచేసి పెట్టడానికి. వాడిరాజ్యాంగ తంత్రం మనంచూడడంలేదా? ఈనాడు గ్రీసులో, ఇటలీలో, యుగోస్లావియాలో,

బెలియంలో, పోలండులో, పాలస్తీనాలో, చైనాలో, ఇండోచైనాలో, ఇండోనేషియాలో....? ఇదివరకు రౌండు టేబుల్ సమావేశాలలో ఏమైందో యీ మాటు ప్రజాపరిషత్తులలో, అదే అవుతుంది. మనలో మనకు మనస్పర్శలు పుట్టి, చీలికలు పుట్టి అనైక్యతతో ఒకతాటిమీద నిలవలేకపోతే, మనమధ్య తను మధ్య వర్తిగా వ్యవహరించి మన అందరి నెత్తిమీద ఆ కూష్లండు ప్లానును రుద్దుతాడు! ఇది కాంగ్రెసు చూడ్దంలేదు. క్వీట్ ఇండియా నినాదం ఇంకా మననెక్కడికి తీసుకు పోయింది? 1942 లో కరేంగే-యా-మరేంగే అన్నాం. బ్రిటిషు వారితో పోరాటం సాగించేం. జపాను వారితో చేతులు కలిపి బ్రిటిషు వారిని ఓడించి, జపాను వారిని మనరేశంనుండి పారద్రోలి స్వరాజ్యం సంపాదించేటంతవరకు జరిగింది. యుద్ధంలో పూర్తి సానుభూతి ఉండంటూ, రష్యా చైనాల ప్రమాదావస్థకు సానుభూతి ఉండంటూ నాజీజం నశించాలంటూ, జపాను జయించకూడదంటూ, క్వీట్ ఇండియా నినాదంతో, ఇదంతా మర్చిపోయి, జపాను సాయంతీసుకుంటే తప్పేమిటి? అన్నాం. ఆంధ్ర సర్కులరు ఆహింస, సత్యాగ్రహాలను మరిపించేసింది. గాంధీజీని మూలపెట్టేశాం, అతనిస్థానే బోసునారాదిస్తున్నాం! పిల్లి మీద ఎలుక నెక్కించడం, ఎలుక మీద పిల్లిని ఎక్కించడం! హిందూ మహాసభతో చేతులు కలపడం, లీగు మీద జాతీయ ముస్లింలని, కమ్యూనిస్టుల మీద పెట్టుబడిదార్ల తాజేదార్లని, కిసాన్ల మీద జమీందార్లనీ, కాంగ్రెసు వాదులని ఖైదులో పెట్టి హింసిస్తున్న యూనియన్ నిస్టులతో భుజాలు భుజాలు రాసుకొని, వాళ్ళని, ఆహూర్లని, లీగర్ల మీదికెక్కించడం-ఇది పిల్లి మీద ఎలక, ఎలక మీద పిల్లి! ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఇచ్చాడు కాదని రాజాజీని తిట్టడం, రాజాజీని పడదొయ్యడానికి ప్రకాశం పట్టాభి ఏకంగా వడం; బాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాల నిర్మిస్తాం అని కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రకాశికలో యటం, 24 గంటలు కాకుండానే చెన్నపట్నములో ఉపస్యసిస్తూ జిల్లాల ఆవాయవ్యయాని, లేదు అనడం, అలా అని పేదతో రాజాజీని పిల్లి, పిల్లి!

అపదవులు స్వీకరిస్తే ఆంధ్ర శస్త్రుతం ప్రత్యేకించనవసరం ప్రాకులాడి, ఒక్క రుదం!.... ఎలుక మీద హిందూ మహాసభ! ధర్మ

క్షేత్రే - కురుక్షేత్రే మా ఐదు ఊళ్ళూ మాకు పంచేయండన్నారపాండవులు. సపేమిరా, మేంపంచిపెట్టం, మాతోనేమీరు కట్టకట్టుకొని ఉండాలన్నారు కౌరవులు. ధర్మమా : పిత్రార్జితం-పంచిపెట్టండన్నారు పాండవులు. బ్రహ్మీషిష్ఠుః అయితే ధర్మయుద్ధం చేస్తామన్నారు పాండవులు, ధర్మయుద్ధంలో గెలిచారు. ఇది భగవద్గీతరోజులు. 1941 లో అవిపోయాయి. ఈనాడు గాంధీజీయే మూలకు నెట్టివేయబడ్డాడుగా-బ్రిటీషువాడింకా క్వీట్ ఇండియా కానేలేదు. ఢిల్లీ చలావ్ అంటున్నారు నెహ్రూ. పాపం విజమేననుకొని అమె ఎవరో వెర్రిబాగుల తల్లి బీహారునుంచి ఢిల్లీ నడిచి బయలుదేరింది ! !

భరతా, క్షమించు, ఇక్కడనీవు పూర్తిగా పొరబడుతున్నావు. కాంగ్రెసు నాయకు లేమంటున్నారంటే, (1) కాంగ్రెసు ఒక్కటే జాతీయసంస్థ. (2) ముస్లింలీగు కమ్యూనిస్టుపార్టీలు కాంగ్రెసు వ్యతిరేకసంస్థలు కాబట్టి. (3) వాటిలో చేరడం దేశద్రోహం అంటున్నారు. ఈ హేతువాదం సరిగానే ఉన్నట్లు కన్పించవచ్చు. కాని అసలు పై రెండు సూత్రాలు సత్యదూరాలు, అంచేత తాత్పర్యంకూడ తప్పే. మొదటిది : వయస్సులోనూ, సభ్యత్వంలోనూ, కార్యదీక్షలోనూ, త్యాగంలోనూ, కాంగ్రెసు ప్రథమస్థానం వహిస్తుంది. అన్ని రాజకీయ సంస్థలకంటే అదే ముందు పూర్ణస్వరాజ్యం ప్రకటించింది. అందుకు పోరాటం సాగించింది. కాంగ్రెసు చరిత్ర జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. కాంగ్రెసు ఆదర్శం ఎన్ని మార్పులు చెందిందో ! కొన్ని రోజులు హోంరూల్ తను ఆశయమన్నారు. దొమినియన్ స్టేటస్ యిస్తే బాలునని 1928 కలకత్తా కాంగ్రెసులో తీర్మానించారు. నాగపూర్ కాంగ్రెసులో హజరత్ మోహిదీ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానం తెస్తే ఓడిపోయింది. కలకత్తా కాంగ్రెసులోకూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానం ఓడిపోయింది.

బ్రిటీషువారికి ఒక కాంగ్రెసులోకదా పూర్ణస్వరాజ్యం గూడ అనుసరించకలాపాలనూ, ప్ర

గింతర్వాత 1929 లాహోరు సుతీసినదారినే మిగతాన్ని, కార్యకలాపం పూర్ణ

స్వరాజ్యం అని ప్రకటించాయి. అంచేత కాంగ్రెసు అన్నిటికంటే బ్రహ్మాండ మైన జాతీయసంస్థ అయినప్పటికీ. అది ఒక్కటే జాతీయసంస్థ అనడం పొర పోదు. ముస్లింలు ఆదికనంభ్యాకులు కాంగ్రెసులో చేరలేదు. ఈ విషయం ఒప్పు కోడానికి మనకు ఎంత ఇష్టం లేకపోయినా, ఒప్పుకొనక తప్పదు. వారిని కాంగ్రెసు ఎందుచేత ఆకర్షించలేకపోయింది. లీగు ఎందుచేత ఆకర్షించింది. ముస్లిం జనసామాన్యం కోర్కెలు లీగుయొక్క ఆశయాలలో ప్రతిబింబించి నందువల్లే వారు అందులో హెచ్చుగాచేరి. అది తమ జాతీయసంస్థగా పరిగణిస్తున్నారు. మజ్లిసు, అహ్మద్, జాతీయ మహమ్మదీయులు మోమిన్లు షియాలు, ఉలేమాలు, ఇవన్నీ వున్నా మహమ్మదీయ ప్రజానీకానికి లీగే తల్లిజాతీయసంస్థ అని గాంధీజీయే ఒప్పుకున్నాడు. అందుచేత గాంధీజీ జిన్నాతో సంప్రదింపులకు వెళ్ళేడు. అందుచేత లీగుకూడా సమాన ప్రతిపత్తిగల దేశభక్తియుత జాతీయ సంస్థ అని ఒప్పుకోకతప్పదు. లీగులో చేరిన లక్షలాది ప్రజలు దేశద్రోహులు, బ్రిటిషు తాబేదార్లు అనడం తప్పుకాదా? వారి దేశభక్తిని మనం గౌరవించకుండా వారిని తూలనాడినంతకాలం వాళ్ళు మనతో హృదయంవిప్పి మాట్లాడుతారా? ఏనాడైతే వాళ్ళ దేశభక్తి కాంగ్రెసు గుర్తిస్తుందో, అనాడు వాళ్ళకి, మనకు రాజీకుదురుతుంది. అంతేకాని. మనం వాళ్ళని ద్రోహులని, వాళ్ళు మనలని కాఫర్లనీ తిట్టుకుంటూ ఉన్నంతకాలం, మన అఖండహిందూస్థానం చేయడం, వాళ్ళు పోస్టాల్ అని నమాజుచేయడం, అందరం బ్రిటిషు చేతుల్లో ఉండడం తప్పదు. మనం, వాళ్ళు, ఎప్పుడైతే భాయి, భాయి అని పిలుచుకుంటామో, వెంటనే రాజీ కుదురుతుంది. బేరంపై బేరం, పేచీపై పేచీలు పోతాయి. యే గాంధీ రాజాజీ సూత్రమో స్వయంనిర్ణయ సూత్రమో : వాళ్ళు మనంకూడా సంతోషంగానే ఒప్పుకుంటాం. అంచేత లీగుకూడా, ముస్లిం సోదరులయొక్క ప్రధాన రాజకీయ ప్రజాసంస్థ అని, మనం సత్వరంగా గుర్తించాలి. అంచేత ముస్లింలు వారి జాతీయసంస్థలో చేరడం, దేశద్రోహంకానేరదు.

✓ ఒక కమ్యూనిస్టులమాట : 1942 లో మనజాతీయజీవితంకాని కా చరిత్రకాని, ఆరంభము అవడంలేదని మర్చిపోకండిమీరు. 1942 కాంగ్రెసుచరిత్రను చూచుకొండి. కమ్యూనిస్టులు కాంగ్రెసు బిడ్డలు, కా

వుట్టి పెరిగినవారు. వారు రష్యానుంచి దిగిరా లేదు. గాంధీజీ తన సహాయనిరాకరణ సిద్ధాంతం ఎక్కడినుంచి తెచ్చాడు? ఆ రష్యన్ టాల్ స్టాయి దగ్గరినుంచే సుమా! ఇండ్రీయ నిగ్రహం-రాజకీయంలో అహింసావిధానం-యుద్ధస్వేతిరేకత ఇవన్నీ టాల్ స్టాయి దగ్గర్నుంచే సుమా నేర్చుకున్నాడు గాంధీజీ. ఈ సంగతి మర్చిపోకూ! కమ్యూనిస్టులు రష్యా మానసపుత్రులని, కాంగ్రెసువాదులు యెత్తి పొడిచినవడు నవ్వుతూపైన చెప్పినగాంధీజీ సంగతి వారితో చెప్పుతాండు! కమ్యూనిస్టులు బ్రిటిషువళ్ళ దగ్గర లంచంతిన్నారని ఎవరేనా అంటే గాంధీజీ బోయరుయుద్ధంలోనూ, జులాయుద్ధంలోనూ, 1914 యుద్ధంలోనూ, ఏ జేకాడో జిప్టికి తెచ్చుకొండి! కమ్యూనిస్టులకు అహింసమీద నమ్మకంలేదని కాంగ్రెసువాదుల ఎత్తిపొడిస్తే, గదరుపార్టీ, కామగటామారూ, చిటగాంసు, మిడ్నపూలు, పిల్లల కారులను జ్ఞాపకం తెచ్చుకొండి! ఈ రోజు పడేలు శరీరదాబును కొగిలించు కోవడం 1942 లో నెహ్రూ సుభాసును అన్నమాటలు! ఈనాడు ఆజాద్ హిందు ఫౌజును గురించి చేస్తున్న స్తుతి జ్ఞాపకం పెట్టుకుని ఎవరికి అహింసమీద నమ్మకము ఉందో అప్పుడు చెప్పు. అది అలాడించు. వారిని కాంగ్రెసులోనుంచు ఎలాగెంచేశారో నీకు తెలుసుకదా! "కమ్యూనిస్టు నాలుగణాలసభ్యులను కాంగ్రెసు పంపించేయలేదే - మీదుమిక్కిలి వారంతటవారే రాజీనామా ఇచ్చి వచ్చేశారు కదా!" అని నువ్వు ప్రశ్నిస్తున్నావు. అంతేకాదు అలా కాంగ్రెసునుండి పేరు పడడమే దేశద్రోహమని అంటున్నావుకూడాను. నేను వెనుక వ్రాసిందిచూడు. కమ్యూనిస్టువార్టీ పై నే వెలివేయుటకు కాంగ్రెసు ఏర్పాట విధానాలు అంగీకరించవు. లేకపోతే ఆపని కాంగ్రెసు చేసేదే! అంచేత 'కొట్టా తిట్టానద్దు!' అని మనమోటు సామెత ప్రకారం కాంగ్రెసులోవారికి, నాలుగణాల సభ్యులకు ఉండే ప్రాథమిక హక్కులనే ఒక 'డిపెన్సుఆఫ్ ఇండియా' (కాంగ్రెసు యొక్క సొత్తేకదా, ఇండియా అంతా అంచేత ఈపని చేసినా తప్పులేదనేవే. అని కాంగ్రెసు అభిప్రాయం!) ఆర్డినెన్సు అమలుచేస్తే వాళ్ళేపోతారు. యెవరముమ్మనఖల్లేదు. పీడవదిలిపోతుంది. (ఈపీడతో రాజాజీపీడ కూడ వదిలిపోతుంటాణక్కం!) అని వారికి కాంగ్రెసులో నిలవనీడ లేకుండా చేశారు! పరిస్థితుల్లో బయటికిరాక తప్పుతుందా? ఇంకా కాంగ్రెసు పంజేసింది, రెండునిందలు మోపింది.

✓ ఒకటేమిటో, వీరు రష్యానుంచివచ్చి, బ్రిటిషు లంచాయితీని 1942 లో కాంగ్రెసుకు, దేశానికి ద్రోహంచేసినవారు: వీరికికాంగ్రెసు పునాదులైన అహింస శాంతి, ధర్మయుద్ధంమీద నమ్మకంలేదు. మాకు వచ్చుకం ఉండోయిదాబూ! అని అరచినా అన్నీ పచ్చిఅబద్ధాలు. గాంధీవి, సుభానునూ తిడతారు. వీరికి దైనందిన జీవితాల్లోనే నీతి వియమాలేవు. వీరువ్యభిచారులు. దేశాన్ని బ్రిటిషువారికి ఈవేళ, రేపు జిన్నాకి అమ్మివేయబోతున్న తుచ్చులు ✓ అచేత వీరి వెనుకటి పంథా, ఇప్పటిపంథా దేశవినాశకరం. 2. వీరిరాజకీయ, నైతిక, మానసిక, ఆర్థిక పంథా దేశద్రోహకరంకదా? పోతే, అసలు పలుకుబడిసున్న. ప్రజలకు, కార్మికులకు, కర్షకులకూ అరచేతిలో మోక్షం చూపించి, వారినిమోసపుచ్చుతున్నారు. ఈపని కాంగ్రెసు జైళ్ళలో ఉన్నప్పుడు బ్రిటిషువారి డబ్బుతో లంచాయితీని చెయ్యగలిగారు. తప్పుతే ఇప్పుడు కాంగ్రెసు బయటకువచ్చి, వీరి అసలురంగు చాకిరేవుపెట్టి బట్టబయలుచేయగానే, వీరిచే మోసగింపబడ్డ కొద్దిమందికూడ కళ్లు తెరిచి, వీరిముఖంమీద ఉప్పుడం మొదలుపెట్టారు-బ్రిటిషువారి అండా, వీరుకూడ మొదట మనకుటుంబంలో వాళ్ళేకదాఅని కాంగ్రెసు సహనం ఉండబట్టే, వీరికి ఉండేఈమాత్రపు బలిమికి కారణం. అసలు రంగంలోకి దిగితే వీరిరంగు తేలి పోతుంది అని కమ్యూనిస్టులపై ఆరోపణ చేస్తున్నారు.

ఇందుకు వారేమంటున్నారు? మేం అన్నిరాజకీయసంస్థలకంటే వయసులో, (జననం, సుమారు 1930) పిన్నవారం. మా సంఖ్య 30 వేలకు మించదు ✓ మార్క్సిజం చదవడంవల్ల మాకుకొంత రాజకీయ పరిజ్ఞానం కలిగింది. ఆ జ్ఞానంతోనూ, కాంగ్రెసు సాంప్రదాయంతోనూ, సమ్మేళనంచేసి మేం మాంథాను ప్రజల యెదుట ప్రచారం చేశాం. ఆపరిజ్ఞానంతో 1942 ఆగస్టు తీర్మానము, చర్చజరిగినప్పుడు, సభలో ఇదిమంచి తీర్మానముగాదు. అంతర్జాతీయంగా మనవి ప్రపంచ పౌరులు ఈయుద్ధసమయంలో అర్థంచేసికోక మన్ని జపాను స్లానుభూతిపరులని విందవేసి, వారి సానుభూతి మనకు నిరాకరిస్తారు. ఇన్నాళ్ళు కాంగ్రెసు చెప్పిన ఫాసిస్టు వ్యతిరేకత అహింసా నత్యాగ్రహతత్వం, బూటకం అంటారు. బెదరింపులవల్ల లాభంలేదు సరికదా, ఒకదేముడు ప్రత్యేకంగా తమ

కోసమే ప్రసాదించిన వరంఅని ఈబెదరింపుని ఒకసాకుగా తీసుకొని మనపై గవర్నమెంటు దౌర్జన్యచర్యలు తీసికొంటుంది. ఈవేళ బెదరించుకాం, పోతే రేపో, ఎల్లెండో వైస్రాయితో సంప్రదిస్తాంగా : అంతవరకేనా మనకు వ్యవస్థ ఉండకపోతుందా : అని అనుకోవడం పొరపాటు. గవర్నమెంటు ఒక్కమ్మడిగా, మనమీద వది భీభత్సంచేస్తుంది. కాంగ్రెసును అణచివేస్తుంది. ప్రజలను నలిపివేస్తుంది. చివరకు జపానురావడానికికూడా అవకాశం ఏర్పడవచ్చు. అంతేగాదు, లీగుతో ఐక్యత సాధించి వారిచేతగూడా మనపోరాటంలో పాల్గొనేటట్లు బలంసంపాదిస్తేనేతప్ప పోరాటం అంటు అసలు సాగదు. అంచేత బెదిరింపు కూడదు. కాంగ్రెసు లీగు ఐక్యతసంపాదించండి. అంతర్జాతీయులందరి సానుభూతి సంపాదించండి. రేకపోతే ముప్పువాటిల్లుతుందిఅన్నారు. అక్షరాలాఅలాగే జరిగింది. అంతేగాదు. ఆగస్టు తొమ్మిదిని గాంధీజీని పట్టుకోగానే-వెంటనే-అవు త్తరక్షణంలోనే-ఏమన్నారు : “ మనకి గవర్నమెంటుమీద కోపంరావడం సహజమే. కాని మనం అగ్రహం వహించి రెచ్చిపోయి అత్యాచారాలు చేశామా పోలీసురాజ్యం వస్తుంది. మనం శాంతియుతంగా ప్రవర్తించి మన నాయకులన్న విడుదల చేసుకోవాలిసుమందీ. పోలీసు గూఢచారుల చేతుల్లోపడకండి-రెచ్చి పోకండి-శాంతంవహించండి ” అని అన్నారు. అంతేగాదు: ఈ ఆంద్రసర్క్యులరు-యీ కరేంగే-యా-మరేంగే ప్రకటనలో-యివి గాంధీజీ యిచ్చిన కార్యక్రమంగాదు-కాంగ్రెసు-అధికారరీత్యా గాని ఇచ్చిన విధానంగాదు. మీరు ఎవరెన్ని చెప్పినా భ్రమపడకండి. గాంధీ అనలు నాయకత్వం వహించనేలేదు. ఇటువంటి విధ్వంసక కార్యక్రమానికి ఆతను ఎప్పుడూ ఒప్పుకోజాలడు. ఈ కార్యక్రమం ఎవరో కాంగ్రెసు పేరుపెట్టుకొని కొందరు, మోసపోయికొందరూ, పోలీసు గూఢచారుల కుతంత్రంలో పడి తెలిసో, తెలియకో కొందరు చేస్తున్నారు.యిలా చేస్తే దేశానికి అనర్థంవస్తుంది. కార్యసిద్ధికాదుఅని కమ్యూనిస్టులు అన్నారు. వీరు చెప్పినట్లే జరిగిందని యిప్పుడు పూర్తిగా రుజువయింది కాదా : సిన్హాముందు వీరేమి చెప్పారు. ఆ తర్వాత ఏమిజరిగిందో : కాంగ్రెసు మహానాయకులు చెప్పినది ఆశించినది చంకలు కొట్టుకున్నదీ జరిగిందో - కమ్యూనిస్టులు జోస్యం చెప్పినదే అక్షరాలా - తూ - చా-తప్పిపోతుందా జరిగిందో మీకు తెలుసు.

అయితే - వ్యక్తిజీవితంలో ఏలాగో - జాతీయ జీవితంలోకూడా - అహంకారం, కోపోద్రేకం నాయకుల్లో ఉంటే అవే తాము సూచించే పంథాల్లోకూడా ఓటాయి. అధికారాపేక్ష - స్వలాభం - శతృవినాశం కోరడం - తమ వ్యక్తిగత ఆశయాలు. వాటినే మనజాతీయాదర్శాలుగా మనకు చూపిస్తున్నారు. యీరొండు ఏకం చేసి మనకు చూపిస్తే - మనకు నాయకులు స్వార్థరాహిత్యులుగానే కనిపిస్తారు - ఇదటుండనీ! ఐక్యత సాధించవిదే స్వరాజ్యం సంపాదించలేము. అందుకు నిదర్శనాలు చూసుకోండి. ముస్లింలీగును మహమ్మదీయుల జాతీయ సంస్థగా గుర్తించి మహమ్మదీయులయొక్క పాకిస్థాను సూత్రాలనుసరించి - వివరాల్లో వారితో రాజి కుదుర్చుకోండి.

కిసాను కార్మికులమధ్య పోటీసంస్థలుపెట్టి వారి ఐక్యతను ద్వంసంచేయ కండి. జమీందారులను, పెట్టుబడిదారులను, దొంగవ్యాపారస్థులను, దుండగీడులను మీలోకి తెచ్చి పెద్దవారినిచేస్తే జాతీయైక్యత పోతుంది. పాటకజనంయొక్క న్యాయమైన కోర్కెలను విస్పష్టంగా అంగీకరించండి.

హరిజనులను ఇంతవరకు మీరు జాతీయ మహమ్మదీయులను ఎట్లాచూచారో అట్లాచూచారు. వారిలో కొద్దిమందిని పెద్దలుగా తయారుచేసి వారికి కొన్ని పదవులు ఇచ్చి వారి తోడివారి మీద ఏకు మేకులను చెయ్యకండి. హరిజనులకు కావలసింది - దేవాలయప్రవేశంకాదు - డిస్ట్రిక్టు బోర్డు, మ్యూనిసిపాలిటీలలో మెంబరు పదవులు కాదు - పార్లమెంటరీ పదవులు కావు - ఏవో నాలుగు పాఠశాలలు కావు - వారికి కావలసింది - హరిజన ప్రజానీకం అందరికీ భూములు కావాలి - సగౌరవమైన ఆర్థిక ఉపాధి కావాలి - అది కల్పించుతుంది. అవి కాంగ్రెసు కల్పించక యేవో నాలుగు పదవులు పారేయబడ్డే - అంబేద్కరుకు పలుకుబడి హెచ్చు అవుతోంది. వారిని దేశద్రోహులంటే లాభములేదు.

ఐక్యత మా విధానము - ఈ విధానము మీరు దేశద్రోహమంటూ ఘోషిస్తూ కాంగ్రెసునుంచి దేవిడిమన్నాచేసారు. మేము యే ప్రజలమధ్య యీ కొద్దికాలము పనిచేశామో వారిని అడిగి తెలుసుకుందాం. వారితీర్పు అంగీకరించుదాం. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలప్రకారం అది యేలా సాధ్యమవుతుందంటే -

యెన్నికలలోవిల్చి మా పంథాను విశదీకరించి ప్రజలయొక్క అభిమతాన్ని కోరడమే. మాకు వేరేమార్గములేదు. మీలో వుండనిస్తే మిమ్మల్ని వొప్పించి వుండుము. ఆ అవకాశము మాకు లేకుండా చేశారు. అంచేత మేం కాంగ్రెసుకు పోటీగా నిలబడవల్సి వచ్చింది. కాంగ్రెసు ప్రజాస్వామిక సంస్థ. అంచేత యేమి చెయ్యాలి? ఇలాంటి కోపతాపాలు పెట్టుకోకుండా - అందరూ అభిప్రాయభేద విచక్షణలేకుండా నాల్గణాల సభ్యులుగా నేడు చేర్చించి వారిచే కాంగ్రెసు కమిటీలకు యెన్నికలు జరిగించి ఎ. ఐ. సి. సి. ని నూతనంగా యెన్నుకొని అట్టి ఎ. ఐ. సి. సి. నుండి వర్కింగు కమిటీని అధ్యక్షుడు వియమించి అప్పుడు కాంగ్రెసు యెన్నిక ప్రణాళికను తయారుచేయించి అది పి. సి. సి, యెదుటపెట్టి ఒప్పించి పార్లమెంటరీ బోర్డులను యెన్నుకొని అట్టి బోర్డువారిచేత అధ్యక్షులను నిలబెట్టించితే మాకుకూడ కాంగ్రెసు ప్రణాళికను తయారు చెయ్యడంలో అవకాశము వుండివుండునుకదా.

మేం అందరం కలిపితే 30 వేల మందిమి. మేం కాంగ్రెసులోనుంచి విడిపోవలసి వచ్చినా - మేము కాంగ్రెసును విధ్వంసం చెయ్యము - చేయజాలము కూడాను. మాకు కాంగ్రెసుమీదవుండే గాఢాభిమానముకు తార్కాణమేమిటండే - మేము యెక్కడయితే పనిచేసి ప్రజలతో సంబంధము పెట్టుకొన్నామో. ఆ స్వల్పసంఖ్యగల నియోకవర్గాలలోనే మేం ప్రజలముందు నిలబడి - మేం కాంగ్రెసు ద్రోహులమా, కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్నకారకులమా, తుచ్ఛులమా, పోకిరీలమా, హింసావాదులమా - లేక మేంకూడ దేశభక్తికలవారమేనా - అని అడుగుదాం. మేం నిజంగా కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్నకారకులమయితే - మాకు పలుకుబడి వున్నచోట్ల లేనిచోట్ల, నానారకాల వాళ్ళతోటి చేతులుకలిపి - నిలబడి జాతీయ జీవితంలో గందరగోళము తెచ్చిపెట్టి యుండుము. ఆంధ్రలో మేము నిలబడేది యే యిరవై ఐదు చోట్లనో. తమిళనాడులో పది స్థలాలకు లోపే. తదితరచోట్ల - కాంగ్రెసువారినే బలపరుస్తాము. దొంగ కాంగ్రెసు వాదులను మీరు నిలబెడితే మాత్రము మేము పోటీచేస్తాము. అలాగే లీగువారు సరియైన దేశభక్తులను నిలబెట్టినచోట్ల వారికి సహాయము చేస్తాము. వారేనా దొంగ

మార్కెటు దారులను, ప్రజలను పీడించే జమీందార్లను నిలబెడితే వారికెదురు ప్రచారం చేస్తాం. ఆ విధంగా పాకిస్థాన్ సూత్రం న్యాయమైన కోర్కె అని, కాని ఘోంజాబులో కొన్ని జిల్లాలను కోరడం, బెంగాలులో తూర్పును కోరడం, అస్సాం అంతా మా కిచ్చేయండి అనడం, తప్పు అని ఖండించి ముస్లిం సోదరులతో చెప్తాం. ఈ విధంగానే హరిజన ప్రత్యేకవర్గాలలో ఫెడరేషనువారికి సహాయం చేస్తాం. ఇవన్నీ కూడా కాంగ్రెసులో ఉండే చేసిఉండుము. ఇంతకీ ప్రజలమీద వదిలేద్దాం. మేము 30 వేల సభ్యులం. మా సానుభూతిపరులు కిసాన్ వర్గంలో 10 లక్షలమంది. కార్మికవర్గంలో 10 లక్షలమంది. వీరందరూ రేపు ఎన్నికలలో మా మీద ఏ తీర్పుచెబుతారో, వారినే అడగండి. మేం నిలబెట్టే వారందరూ గెల్చినా - మేం ఎంపదవులకూ పాకులాడ్డంలేదు. పిల్లిమీద ఎలక నెక్కించడం, ఎలకమీద పిల్లి నెక్కించే చాణక్యం మా కక్కరిలేదు. మా మీద మీరు మోపిన నిందలను తొలగించుకోడానికి మేం మాకు తెలిసిన ఐయోజక కర్గాల ఎడట విలబడుతున్నాం. అది కాంగ్రెసు ద్రోహం కాజాలదు. మేం ఏ కొద్దిమందిమో చట్ట సభల్లోకి వస్తే - కాంగ్రెసు సభ్యులతో ఏకీకరించ పరిసినవారం. అధివా మమ్మల్ని ఎవరినేనా, రాజ్యాంగ ప్రజాపరిషత్తుకు ఎన్నుకుంటే అక్కడ మా నమ్మిక ప్రకారం - పాకిస్థాను విషయంలో లీగుతోను విభజన విషయంలో, సరిహద్దులను నిర్ణయించడం విషయాల్లో విష్పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తాం. ఇది కాంగ్రెసుకు ద్రోహం కాదు. ఈ వేళ మామీద కాంగ్రెసు నాయకత్వం అధికారయుతంగా ఆగ్రహం వహించింది. ఈ హడావుడులు ఆయాక పరిస్థితులు మారుతాయి. యీ ఎన్నికలలో మా ప్రవర్తన పరీక్షించండి. మేం అభ్యర్థులను ఎటువంటి వారిపి నిలబెడుతున్నామో చూడండి. అబద్ధాలు చెప్తున్నామో, రొడీ చర్యలు చేస్తున్నామో, సుశిక్షణ, కాంగ్రెసు సాంప్రదాయాల ననుసరించి ఎన్నికల ప్రచారం సాగిస్తున్నామో లేదో చూడండి. లీగు మీద కోపంతో లీగును నాశనం చేస్తామని, మామీద కోపంతో మమ్మల్ని నాశనంచేస్తామని అహింసపేరుతో అభిప్రాయ భేదం గలవారినందరిని దేశద్రోహులని నిందించి వారిపై లాఠీ ప్రయోగాన్ని సమర్థిస్తూ బెంగాలులో సుభాసు పలుకుబడి హెచ్చుగా ఉందని చెప్పి, అది తమ పక్షం తప్పుకోడానికని శరత్ బాబును

కాంగ్రెసులోకి అహ్వనించి, అజాదు హిందూనేన వారి మీద గల అపేక్షను ఎన్ని కలకు వివియోగించుకోడానికి వాళ్ళ మిలిటరీ బలాన్ని పొగుడుతూ, వాళ్ళను వీరులుగా ఆరాధిస్తూ, కమ్యూనిస్టులమీద కోపంచేత ఇదివరకు ప్రశంసించిన ఓష్యాను తిడుతూ, బ్రిటిషువారిమీద కోపం వున్నా - ఏం చేయడానికి శక్తిలేక వాళ్ళనే మధ్యవర్తులుగా పొగుడుతూ, వాళ్ళ సూచించిన పంథాకే అడుగులకు మడుగులొత్తుతూ అనుసరిస్తున్నది. కాంగ్రెసు అధికారయుతంగా సూచించిన పంథా హిందూ ముస్లిం ఐక్యతకు వ్యతిరేకం. నిమ్నజాతుల ఉద్ధరణకు వ్యతిరేకం. ఆహింసకు వ్యతిరేకం. ప్రజాస్వామ్య సూత్రానికి వ్యతిరేకం - స్వరాజ్యసాధనకు వ్యతిరేకం. మా పంథా కాంగ్రెసు ముఖ్యసూత్రాలని శిరసా వహిస్తున్నది. అంచేత మేం అధికార కాంగ్రెసు నాయకత్వానికి వ్యతిరేకులమైనా - అసలు కాంగ్రెసు మూలసూత్రాలను మేమే పాటిస్తున్నాం.

భరతా, నువ్వడిగిన ప్రశ్న లన్నిటికీ జవాబు ఇచ్చాము. మీకు అవి తృప్తి కరంగా ఉంటాయని, ఆశిస్తాం. మన కుటుంబం యాభై ఏండ్లనుంచి కాంగ్రెసుకు సాంప్రదాయ కుటుంబం. మనం 60, 70 మందిమి 1920 నుంచి నిత్య బద్ధకు ధారులం, 20 మందికిపైగా కాంగ్రెసు వివిధ ఉద్యమాల్లో పాల్గొన్నాం. యెన మందుగురు జైలుకు దఫదఫాలు వెళ్ళేరు అటువంటి కుటుంబానికి చెందిన మే మిద్దరమూ ఈ వేళ కాంగ్రెసుతో నాలుగణాల సంబంధంకూడా వదులుకుంటున్నామన్న సంగతి మీ కందరికీ ఎంతో మనస్తాపం కలిగించకమానదు. మే మిద్దరంకూడా గత నెలరోజులనుంచి తీవ్రంగా ఆలోచించి ఎంతో బాధపడుతూ ఈ పని చేస్తున్నామని నమ్మండి. ఈ ఉత్తరంలో మీ కందరకూ తెలియని కొత్తసంగతులేపలేవు. అయినా మేమువ్రాసినసంగతులు జాగ్రత్తగానూ, సహనంతోనూ, చూడమని మన కుటుంబం వారినందరినీ మరీమరీ కోర్తున్నాం. మనం ఎప్పుడుకూడా కాంగ్రెసులో పదవులకు ప్రాకులాడలేదు. ఈ వేళ కాంగ్రెసులోని వెళ్ళిపోతే కాంగ్రెసు పంథామే సరియైందని రేపుతేనే - రేపే తిరిగి కాంగ్రెసులోకి వస్తాం. మా మీద మీరు తొందరపడి దేశక్రోధులమని నిందమోపవద్దని కోరుతున్నాం. ఈ నాడు కాంగ్రెసు నాయకత్వం గాంధీజీనే మూలకుతోసేసింది.

గాంధీజీ సూత్రాచారానికి నచ్చలేదు. ప్రస్తుత రాజకీయావస్థలో సత్యం అహింస త్యాగహానికి తావులేదంటున్నారు. కాంగ్రెసులోంచి వేరుపడినపక్షమే గాంధీజీ యకత్వాన్ని పూర్తిగానూ, మనస్ఫూర్తిగా శిరసావహిస్తున్నదని మేం ఇద్దరం ర్యంగా చెప్పగలం. ఈ పుత్తరం మీ రందరూ అమ్మ, విద్యమ్మ, అక్కయ్య, మరాంబక్కయ్య, శివకాంతక్కయ్య, సుబ్బమ్మక్కయ్యగార్లూ అందరూ వవమని, న్యాయంతో, నుమ్మల్ని విమర్శించమని కోరుతూ విరమిస్తున్నాం.

జిల్లా ప్రేమతో
లక్ష్మణ
జిల్లా ప్రేమతో
లక్ష్మణ
జిల్లా ప్రేమతో
లక్ష్మణ

40 మూడుకోట్ల ఆంధ్రులకు మా కానుక

ఆంధ్రులది గర్వించదగిన
 ప్రాచీననాగరికత. విజ్ఞానం, సారస్వతం-
 ఆంధ్రులది కొరతలేని
 ప్రతిభ, దేశభక్తి, స్వాతంత్ర్యదీక్ష -
 ఆంధ్రభూమి
 సహజసంపదకు,
 స్వాతంత్ర విపాసకు,
 నిర్మాణశక్తికి,
 పోరాటబలిమికి కార్యదీక్షకు ప్రతీతి
 ఆంధ్ర యుగపురుషులు
 వీరేశలింగం సాంఘికపోరాటం,
 అప్పరాయని అమరకవిత్వం
 అశ్వమేధరాయని కార్యసాధన
 అందరికీ ఆదర్శాలు
 కాని నేడు
 దేశం వాదీనమైంది.
 ప్రజలు వీడితులైనారు.
 వచ్చనిపొలాలు మరుభూము
లౌతున్నాయి
 అణగారిన పరిశ్రమ, ప్రయోజనం
లేనివిద్య

ప్రోత్సాహంలేనికళ, దుర్బర
దారిద్యం.
 ప్రజల నిత్యజీవితమైపోయింది
 ఈ దీనపరిస్థితి ఇక పోవాలి!
 ఆంధ్రభూమి పరిశ్రమలతో నిండాలి.
 వ్యవసాయంనవీనపద్ధతుల్లోజరగాలి.
 విద్య, విజ్ఞానం,
 నుభవం, శాంతి
 ఇంటింటా, గ్రామగ్రామాల్లోవెలగాలి.
 చీలికలైన మనజాతి
 చీలిపోయిన మప్రనజ ఐక్యమవాలి.
 ఐక్యాంధ్రలో
 అందరికీ స్వేచ్ఛ
 అందరికీ పని
 అందరికీ తిండి -
 నూతన ఆంధ్రలో
 పాడిపంటలుపొంగిపొరలేగ్రామాలు
 కళకళలాడే పట్టణాలు, విలసిల్లాలి
 ఐక్యస్వతంత్ర భారత్‌లో
 ప్రజారాజ్యపు వికాసాంధ్ర
 ఇది ఎలాసాధ్యం ?

★

“ విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం ”

రచన : కామ్రేడ్ పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య

114 పేజీలు, ఆంధ్రదేశ వటంతో.

వెల ఎనిమిది అణాలు

ప్రజాశక్తి కార్యాలయం, మొగల్ రాజపురం, బెజవాడ

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA117B153
పుస్తకం పేరు	మేము కాంగ్రెసులో ఎందుకు చేరలేదు
తారీఖు	28/10/24
ముందు లిప్తి	no
వెనుక లిప్తి	no
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	no
లేని పేజీలు	1 to 6
తయారు చేసినది	Ashwini
పేజీలు విడదీసినది	thasin
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరీక్ష చేసినది	prathyusha
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good